

Ο ΜΕΝΤΩΡ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1870. | ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ΄.

Ὁ μὴν Αὐγούστος.

Ὁ μὴν οὗτος εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μηνολόγιον ἐκαλεῖτο Sextilis, καὶ ἦτο, κατὰ τὴν σημασίαν τοῦ ὀνόματος, ὁ ἕκτος μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, συνισταμένου, ὡς εἶπομεν καὶ ἄλλοτε, ἀπὸ δέκα μόνον μηνῶν ἀνίστους (διότι ἄλλοι μὲν περιεῖχαν 36, ἄλλοι δὲ μόνον 16 ἡμέρας), καὶ ἀρχίζοντος ἀπὸ τοῦ μηνὸς μαρτίου. Ὀνομάσθη δὲ παρὰ τῶν

Ρωμαίων ἔπειτα Αὐγούστος πρὸς τιμὴν τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐνανθρωπίσει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· εἰς τὴν δὲ κολακείαν εἶχον κατανήσει ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ὥστε ἐν ᾧ ὁ μὴν οὗτος κατ' ἀρχὰς εἶχε 30 μόνον ἡμέρας, διὰ τὸ μὴ φανῆ κατ' οὐδὲν κατώτερος τοῦ Ἰουλίου, προτέθεσαν εἰς αὐτὸν 1 ἡμέραν, τὴν ὁποίαν ἀφήρεσαν ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον, καὶ τὸν ἕκαμαν τὸν ἔχῃ μόνον 28 ἡμέρας.

Τὴν 11—23ην τοῦ μηνὸς τούτου ἐμβαίνει ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον· ὅθεν εἰς τὰς πλειοτέρας ἀλληγορικὰς παραστάσεις αὐτοῦ εἰκνίζεται ὡς παρθένος.

Πρὸς τὰς μητέρας.

Ὡ μ ἦ τ ε ρ, ὅπουδὴποτε καὶ ἂν ἦσαι, ὅπουδὴποτε καὶ ἂν κατοικῆς, ὅπουδὴποτε καὶ ἂν ἀκούῃς τὸ γλυκύτετον τοῦτο καὶ τρυφερώτατον ὄνομα εἴτε ἐν οἰκίαις μεγαλοπρεπεστάταις καὶ ἀνακτόροις βασιλικαῖς, εἴτε ἐν δωματίοις ταπεινοῖς καὶ καλύβαις εὐτελεστάταις, σὺ εἶσαι τὸ ἀπαύγασμα τῆς αἰωνίου ἀγάπης· ἐκ τῆς σῆς καρδίας ἀπορρέει εὐλογία καὶ χαρὰ περιβάλλουσα τὸ τέκνον, ὅπερ σοὶ ἐδώρησατο ὁ Θεός· σὺ εἶσαι τὸ ἄσυλον, εἰς ὃ καταφεύγει ἡ ἀθωότης· σὺ εἶσαι ὁ οὐρανός· ὁ ἐχέων ἀπείρους εὐλογίας εἰς τὸ εὐγενέστερον τοῦ Θεοῦ πλάσμα· σὺ εἶσαι ὁ φωτεινὸς ἀστήρ, ὁ διὰ τοῦ ἰλαροῦ αὐτοῦ φωτὸς προφυλάττων τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ ὁδηγῶν αὐτὸν εἰς τὴν σωτηρίαν· σὺ τέλος εἶσαι τὸ ἱερὸν τέμενος, ἐν ᾧ συνηχοῦσι μελωδικώτατα τὰ καθαρῶτατα καὶ εὐγενέστατα [συναίσθηματα.

Μετὰ τοῦ μητρικοῦ ὀνόματος προσλαμβάνεις, ὦ μήτερ, καὶ μητρικόν τι καθήκον, καθήκον ὑπερβαῖνον πάντα τὰ λοιπὰ καθήκοντα κατὰ τε τὸ ὕψος καὶ τὴν ἀγιότητα. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο καὶ ἅγιον καθήκον εἶνε ἡ ἀνατροφή τοῦ τέκνου. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὀφείλεις τὸ ἀνατρέψαι τὸ τέκνον ἔχουσα συνεργὸν καὶ συμβοηθὸν τὸν σύζυγόν σου, ἐν μέγιστον ὅμως καὶ κυριώτατον τῆς τοῦ παιδὸς ἀνατροφῆς μέρος ἐγκαταλείπεται εἰς σὲ μόνην, καὶ τοῦτο τὸ κυριώτατον μέρος ἔρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τῆς τοῦ τέκνου ζωῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησιν σχηματίζεται ἱερός τι δεσμός μεταξύ

σοῦ καὶ τοῦ βρέφους, διότι σὲ κατὰ πρῶτον προσβλέπει τὸ βρέφος· διότι πρὸς σὲ κατὰ πρῶτον ἐκτείνει τὰς ἀδρᾶς αὐτοῦ χεῖρας, οἶονεὶ ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν ἐπικαλούμενον· πρὸς τὰς σὰς κατὰ πρῶτον ἀγκάλας τείνει καὶ ὁρμᾶται νὰ προσέλθῃ. Κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐκτείνει τὸ βρέφος τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας πρὸς σέ, διεγείρεται εὐθύς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ζωηρότατον ἀγάπης αἶσθημα, ὕπερ σὲ καθιστᾷ ἐπιτηδεῖαν εἰς τὸ ὑποστῆναι πάντα πόνον καὶ πάντα κίνδυνον ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῶν σπλάγχθων σου. Ἄν ὅμως, ὦ μητὲρ, ἦσαι ἐξ ἐκείνων τῶν μητέρων, αἵτινες καταπατοῦσαι τὰ ἔμφυτα αἰσθήματα οὐδεμίαν ἢ μικρὰν αἰσθάνονται πρὸς τὸ τέκνον ἀγάπην, καὶ τούτου ἕνεκα οὐδὲως ἢ ὀλίγον φροντίζουσι περὶ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ καὶ πνευματικῆς σωτηρίας, εἴτιμι ἀναξία νὰ φέρῃς καὶ ν' ἀκούῃς τὸ ἱερώτατον καὶ σεμνότατον τῆς μητρὸς ὄνομα· ὅταν στερῆς τὸ τέκνον τῆς ζωογόνου σου ἀγκάλης καὶ μηδεμίαν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν λαμβάνῃς, τότε ἐπιδεικνύεις ὅτι δὲν ἀγαπᾷς οὔτε τὸν σύζυγόν σου, οὔτε τὴν ἀνθρωπότητα, οὔτε τὸν Θεόν. Καὶ πρῶτον δὲν ἀγαπᾷς τὸν σύζυγόν σου, ὅταν δὲν ἀγαπᾷς τὸ τέκνον σου· διότι τὸ τέκνον εἶνε ὁ καρπὸς τῆς συζυγικῆς ἀγάπης· ὁ σύνδεσμος ὁ συνδέων σὲ μετὰ τοῦ σοῦ συζύγου· τὸ ἔμφυτον πρόσωπον, ἐν ᾧ ἐμφανίζεται ἡ πραγματώσις τῆς ἐνώσεως τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ψυχῆς σου μετὰ τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνδρός σου (1). Τὸ τέκνον δὲν εἶνε σοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σοῦ ἀνδρός· ἐν αὐτῷ ἐνυπάρχεις σὺ τε καὶ ὁ σὸς ἀνὴρ· πᾶσα λοιπὸν περιφρόνησις γινομένη ἀπὸ σοῦ πρὸς τὸ τέκνον, ἀναφέρεται πρὸς αὐτὸν τὸν σύζυγον, ὡς καὶ τάνάπαυιν πᾶσα περιφρόνησις, γινομένη ἀπὸ τοῦ συζύγου πρὸς τὸ τέκνον, ἀναφέρεται πρὸς σεαυτὴν. Δεύτερον δὲν ἀγαπᾷς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅταν δὲν ἀγαπᾷς τὸ τέκνον σου· διότι τὸ τέκνον ἀνθρώπος ἔστιν καὶ ἐξ ἀνθρώπων γεννηθὲν καὶ μετ' ἀνθρώπων προορισθὲν νὰ ζήσῃ, ἐκπροσωπεῖ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπότητα, ἣτις συνδραμοῦσα πολυειδῶς εἰς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐμφάνισιν αὐτοῦ δικαιούται πολλὰ ἀπ' αὐτοῦ νὰ περιμένῃ· πᾶσα λοιπὸν περιφρόνησις γινομένη κατὰ τοῦ τέκνου ἀναφέρεται εἰς αὐτὴν τὴν ἀνθρωπό-

(1) Γεν. 6'. 24.— Μαθ. 19'. 5.

τητα. Τρίτον δὲν ἀγαπᾷς τὸν Θεόν, ὅταν δὲν ἀγαπᾷς τὸ τέκνον σου· διότι ὁ Θεὸς εἶνε ἑκεῖνος, ὅστις ἐδωρήσατό σοι τὸν εὐγενέστατον τοῦτον καρπὸν· τοῦ Θεοῦ τὴν εἰκόνα παριστᾷ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν μικρῶν τούτων πλασμάτων, ὧν ἡ ἀθωότης εἴλκυσεν ἰδιαζόντως τὴν ἀγάπην τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ (1). Πᾶσα λοιπὸν περιφρόνησις γινομένη πρὸς τὰ μικρὰ παιδία, ἀναφέρεται πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν, οὔτινος τὸ πρόσωπον διὰ παντὸς βλέπουσιν ἐν οὐρανοῖς οἱ ἄγγελοι τῶν παιδίων. (2).

Ἐάν, ὦ μητερ, ἦτις ἀναγινώσκεις τοὺς λόγους τούτους, ἦσαι ἐκ τῶν φρονίμων ἐκείνων μητέρων, αἵτινες διὰ τῆς πρὸς τὸ τέκνον ἀγάπης δεικνύουσι τὴν πρὸς τὸν σύζυγον, τὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καθόλου καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, θέλεις ἀγαπηθῆ παρ' αὐτῶν τούτων καὶ θέλεις τύχει τῶν μεγίστων ἐπαίνων καὶ ἀμοιβῶν· ἐάν ἦσαι ἐξ ἐκείνων τῶν μητέρων, αἵτινες τὴν πρὸς τὸ τέκνον ἀγάπην δεικνύουσι διὰ τῆς σπουδῆς περὶ τὴν τούτου ἐπιμέλειαν καὶ ἀνατροφὴν, θέλεις εὐρεῖ μέγιστον βοήθημα ἐν τῷ παρόντι περιοδικῷ συγγράμματι, ἐν ᾧ θέλουσι δημοσιεῦσθαι πολλὰ καὶ διάφορα πραγματεῖται διευκολύνουσαι τὸ παιδαγωγικόν σου ἔργον. Ἐάν ὅμως ἦσαι ἐκ τῶν ἀφρόνων ἐκείνων μητέρων, τῶν δεικνουσῶν διὰ τῆς πρὸς τὸ τέκνον ἀμελείας ὅτι δὲν ἀγαπῶσιν οὔτε τὸν Θεόν, οὔτε τὸν σύζυγον, οὔτε τὴν ἀνθρωπότητα καθόλου, τάχιον ἢ βράδιον θέλεις πληροφορηθῆ ὅτι δὲν καταπατοῦνται οὔτε παραβαίνονται ἀτιμωρητὰ τὰ δικαιώματα τοῦ τε Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐάν, ὦ μητερ, ἦσαι ἐκ τῶν μητέρων ἐκείνων, ὧν τὴν προσοχὴν ἔλκει μᾶλλον τὸ γόητρον τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ τῶν διασκεδάσεων ἢ τὸ θέλητρον τῆς τοῦ τέκνου ἀνατροφῆς, ἄφες τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ παρόντος βιβλίου· ἐν αὐτῷ οὐδὲν θέλεις εὐρεῖ οὔτε περὶ τῶν γιγνομένων καθ' ἑκάστην περὶ τὰ ἐνδύματα καινοτομιῶν, οὔτε περὶ τῶν διαφόρων καλλωπισμῶν, οὔτε περὶ τῶν διασκεδάσεων· μᾶλλον δὲ καὶ τότε λάμβανε αὐτὸ ἀνὰ χεῖρας, ὅπως ἴδῃς τὰ φοβερά καὶ ὀλέθρια τῶν

(1) Μαρκ. ι. 14. — (2) Ματθ. ιη. 10.

γοήτρων τούτων ἀποτελέσματα καὶ μεταμεληθεῖσα στρέψης τὴν προσοχὴν σου εἰς σπουδαϊτέρας ἀσχολίας, ἐν αἷς τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τῶν παίδων ἀγωγή.

Α. Σ.

(Ἐκ τοῦ Εὐαγγ. Κήρυκος, φυλλ. Α' καὶ Β' 1869).

Σύντομος περιγραφή τοῦ Θαβωρίου ὄρους.

Ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς λίμνης Γεννησαρέτ (ἣτις ὀνομάζεται καὶ λίμνη Χενερέθ, καὶ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, καὶ Τιβεριᾶς θάλασσα), ὑπάρχει ἀπέραντος καὶ εὐφορωτάτη πεδιάς, ὀνομαζομένη Ἐσδρηλῶν. Ἐπὶ τῆς πεδιάδος ταύτης ὑψοῦται ὡς βωμὸς μεγαλοπρεπῆς τὸ Θαβώριον ὄρος, τὸ ὁποῖον, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς Γαλιλαίας ὡς προπύργιον ἰσχυρὸν καὶ ἀπρόσιτον, ἐλκύει τὴν προσοχὴν τοῦ θεατοῦ καὶ ἐπιβάλλει σέβας εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἄναπολοῦντος ἐν τῇ μνήμῃ τὰ ὅσα πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἀναγίνονται εἰς τὸ ὄρος τοῦτο ἱστορικὰ γεγονότα. Ἀπέχει δὲ τῆς μὲν Ναζαρέτ 2 ὥρας, τῆς δὲ Τιβεριᾶδος 4 καὶ 1 1) 2) τῆς Κανᾶ. Τὸ σχῆμα τοῦ εἶνε στρογγύλον ὡς ἡμισφαίριον καὶ ἡ ἐπιφάνειά του ὄλη κατάρυτος.

Εἰς τοὺς πρόποδάς του ὑπάρχουσι λόφοι σκιεροὶ καὶ θελκτικώτατοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξέρχονται πηγαὶ διάφοροι, ἐκρέουσαι ἡσυχῶς εἰς τὰς καρποφόρους πεδιάδας τὰ διευγέσττα ὕδατά των ἔνδον ἐνίσχυσιν τῆς γονιμότητος καὶ καρποφορίας αὐτῶν.

Τὸ Θαβώριον ὄρος εἶνε τὸ ὑψηλότερον ὄλων τῶν ὄρεων τῆς Γαλιλαίας, τὰ ὁποῖα ὑπερέχει πρὸς τούτοις καὶ κατὰ τὴν καλλονήν, ὡς ὄν παρ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς του κεκοσμημένον οὐχὶ μόνον με δένδρα πολυειδῆ ἀλλὰ καὶ βράχους διάφορους καὶ σπήλαια παντοειδῆ, προσδεχόμενα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῶν τὰ ἐκεῖ περιπλανώμενα θηρία: πάνθηρας, σιάγρους, θῶας, ἀλώπεκας καὶ ἄλλα· ἐκτὸς δὲ τούτων πλείστας πέρδικας καὶ τρυγῶνας βλέπει τις ἐκεῖ καὶ εἶδη πολλὰ σαρκοφάγων πτηνῶν, ἅτινα περὶ δύσιν ἡλίου περιπετῶντα, εὐρίσκουσι τὰς φωλεὰς των καὶ ἀναπαύονται. Οὕτω προσηυτέρισεν ὁ Μέγας τῆς γῆς Ἀρχιεπίσκοπος τὸ Θαβώριον ὄρος, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς θρόνος μεγαλοπρεπῆς, φέρων τὰ στέφανα τῆς ἀοράτου δόξης ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας πρὸς φα-

νέρωσιν τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ Υἱοῦ ὑπὸ τὴν φωτεινὴν νεφέλην, ἐξ ἧς ἡ φωνὴ μαρτυροῦσα ἔλεγεν « Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα (Ματθ. ιζ'. 5). »

Τὸ ὕψος τοῦ ὄρους τούτου κατὰ μὲν τὸν Ἰωσήπον εἶνε 30 στάδια (Ἰουδ. πολ. Δ'. 1, 8), κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους 1755 πόδες τῶν Παρισίων ὑπεράνω τῆς Μεσογείου, ὑπεράνω δὲ τῆς πεδιάδος Ἐσθήρων 1000 πόδες. Ἡ ἀπὸ τῆς ὑπώρειας ἄχρι τῆς κορυφῆς ἀτραπὸς ἦτο πρὶν λίαν δυσχερὴς διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ κρημνώδες· σήμερον ὅμως, πολλῶν μερῶν αὐτῆς ἐξομαλισθέντων ὀπισσοῦν καὶ διορθωθέντων, ἀναβαίνει τις μὲ ὀλιγώτερον κίνδυνον ἑφιππος καὶ μέχρι τῆς κορυφῆς ἐν διαστήματι ἡμισείας περίπου ὥρας.

Τὸ ἱερὸν τοῦτο ὄρος, καίμενον μεμονωμένον ἐν τῷ μέσῳ τῶν περὶ αὐτὸ τερπνῶν πεδιάδων, φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ καὶ ὄροπέδιον ὠρειῶδες ἐπιπλατυνόμενον, περίμετρον μὲν ἔχον ἡμισείας ὥρας, ἐπιφάνειαν δὲ εἷς καὶ εἴκοσι σταδίων κατὰ τὸν Ἰωσήπον (Ἰουδ. πολ. IV, 1, 8). Ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου τούτου ὑπῆρχε τὸ πάλαι καὶ πόλις, ὀνομαζομένη ἐπίσης Θαβῶρ (Α'. Παραλ. ζ'. 75), τὴν ὀποίαν Ἀντίοχος ὁ Μέγας κυριεύσας ὠχύρωσε τῷ 218 π. Χ. Κατὰ τὰς διαφόρους ἱστορικὰς μαρτυρίας ἀπὸ Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου μέχρι Ἰωσήπου τοῦ Φλαβίου καὶ μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ Οὐεσπεσιανοῦ πολιορκίας καὶ καταστροφῆς τῶν Ἱεροσολύμων, ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους τούτου ὑπῆρξε τὸ μόνον φρούριον καὶ ἡ μόνη τῆς Γαλιλαίας ἀκρόπολις, ἔχουσα ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς ὅλην τὴν Παλαιστίνην.

Τὸ ὕψηλόν καὶ περιφανὲς τοῦτο ὄρος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει μὲν ὁ προφήτης Ἱερεμίας Ἰαβῦριον (κς'. 18), ἀποσιωπᾷ δὲ ἡ Καινὴ Διαθήκη, κρύπτουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὑπὸ τὴν φράσιν ὄρος ὑψηλόν, ὑπῆρξε τὸ κάτοπτρον τῆς θείας μεγαλειότητος, ὡς στενταρῶς καὶ ὁμοφώνως κηρύττει ἡ ἀνωθεν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ μέχρι ἡμῶν ἀκλόνητος τῆς ἐκκλησίας παράδοσις, τὴν ὁποίαν στηρίζουσιν οὐ μόνον ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων (Κατηχ. IB. ιβ'.) καὶ ὁ Ἱερώνυμος (Epist. XXVII), ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός (Τομ. II. σελ. 788.) καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἐπ' αὐτὸ ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς

Χριστὸς ἀναβάς μετὰ τῆς δυνάδος τῶν προφητῶν—τοῦ Μωϋσῆ καὶ τοῦ Ἠλιοῦ— καὶ τῆς τριᾶδος τῶν Ἀποστόλων ν—Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου—ἐξετέλεσε τὸ τῆς θείας ἐμφανείας μυστήριον, καταγατάσης αὐτοὺς διὰ τῆς αἴγλης τοῦ φωτός τῆς θείας μεγαλειότητος. Ἐνταῦθα ὁ μὲν τῆς Παλαιᾶς ἑξαρχος Μωϋσῆς ὡς δεσπότη δουλοπρεπῶς τῷ νομοθέτῃ Χριστῷ παρίστατο, τὸ τῆς μεταμορφώσεως παράδοξον θαῦμα ἐκπλητόμενος, ὁ δὲ ζηλωτῆς Ἡλίας οὐκ ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἐξείροντι ὄρη, οὐκ ἐν τῷ σεισμῷ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ, ἀλλ' ἐνταῦθα, ὅπου μετὰ τὸ πῦρ φωνῆ ὡς αὐρᾶς λεπτῆς, τὸν τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης δεσπότην εὕρισκει μεταμορφούμενον καὶ τὴν οὐράνιον αὐτοῦ ὄξαν τοῖς ἐπιγείοις ἐπιδεικνύοντα. Οὕτως ἐκεῖ ἰστάμενος πᾶς εὐσεθὴς καὶ φιλόθεος περιηγητῆς, καὶ τὴν τοῦ εὐαγγελίου περικοπὴν (Ματθ. ιζ'. 2.) βαθέως μελετῶν, κατανύγεται τὴν ψυχὴν καὶ κλίνει γόνυ ταπεινώσεως. οὐ ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου καὶ οὐ τοὺς περὶ αὐτὸν Προφήτας καὶ Ἀποστόλους νεφέλη φωτεινὴ ἐπέσκιασε, ψάλλων τὸ τῆς ἐκκλησίας μελόδημα « Μετεμορφώθης » ἐν τῷ ὄρει, Χριστέ ὁ Θεός, δείξας τοῖς μαθηταῖς σου τὴν δόξαν σου καθὼς ἠδύναντο· λάμψαι καὶ ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὸ φῶς σου τὸ αἰδιον κτλ. » Ἐνεκα δὲ τῆς φυσικῆς καλλονῆς καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ὑπερφουοῦς θαύματος, καὶ Ἰω. ὁ Φωκᾶς, ὁ τοῦ ἱεροῦς τόπου ἐπισκέφθεις ἐν ἔτει 1185, περιγράφων αὐτό, λέγει ἐθουσιωδῶς « Τὸ Θαυῶριον ὄρος, ὁ ἐπίγειος οὐρανός, τὸ τῆς ψυχῆς ἀγαλλίαμα καὶ ὄφθαλμῶν ὁρθοδόξων ἀνθρώπων ἐντρούφημα· καὶ γὰρ θεὰ τις χάρις ἐπισκιάζουσα τῷ ὄρει πρόσσεσι· τὸ καὶ χαρὰν ἀποπνέει πνευματικὴν. » Ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ὑμνογράφων ὁ κορυφαῖος, Ἰω. ὁ Δαμασκηνός, ὡς δῆθεν βλέπων τὴν θείαν ἐκείνην μεγαλειότητα, διὰ θείας γλώσσης τοῦτο ὑπερψοῖ, λέγων « Νῦν δὲ Θαυῶρ » ἀγαλλιᾶται καὶ γήθεται, τὸ θεῖον ὄρος καὶ ἅγιον, τὸ ὑψηλόν, » οὐχ' ἤττον τῇ δόξῃ τε καὶ λαμπρότητι ἢ τῷ ἀερίῳ μετεωρίσματι, » νῦν ἐπαξίως εὐφραίνεται· οὐρανῷ γὰρ ἀμιλλᾶται τῇ χάριτι· ὦ » γὰρ ἐν ἐκείνῳ οἱ ἄγγελοι ἀκλινῆς ἐνερεῖδεν τὸ ὄμμα μὴ σθενεῦσιν » ἐν τούτῳ ἐκείνῳ Ἀπόστολοι οἱ πρόκριτοι τῇ δόξῃ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὁρῶσιν ἐκλάμποντα. » (Δομ. περὶ τῆς μεταμορφ. τοῦ Κυρίου. Τομ. II. σελ. 798).

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δ'. ἑκατονταετηρίδος, ἡ ἀγία Ἑλένη ἀνήγειρεν ἐπὶ τῆς τερπινοτάτης κορυφῆς τοῦ ἱεροῦ τούτου ὄρους ναὸν περικαλλέστατον ἐπ' ὀνόματι τῶς πανευφήμων ἀποστόλων Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, ὡς μαρτυρεῖ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος (Ἐκκλ. Ἱστορ. Η'). Τρεῖς δ' ἕτεροι ναοὶ μετὰ τούτον μεγαλοπρεπεῖς ὠκοδομήθησαν κατὰ τὸν 5'. αἰῶνα, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Ἀντώνιος ἐν τῷ ὁδοπορικῷ του συγγράμματι (Itiner. Anton. §. 6). Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 5'. αἰῶνος (696) ὑπῆρχε παρὰ τοὺς τρεῖς τούτους ναοὺς καὶ μοναστήριον μέγα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου πολλοὶ μοναχοὶ ἐμόναζον. Ὁ δὲ Βιλλιθάλδος, ἐπισκεφθεὶς τοὺς ἀγίους τόπους κατὰ τὸν 7'. αἰῶνα ἀναφέρει ἐν τῷ ὁδοπορικῷ του μοναστήριον καὶ ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἡλίου (Itiner Willibaldi). Ὅτε δὲ τὰ πλήθη τῶν σταυροφόρων διεσπάρησαν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ πολλοὺς αὐτῆς τόπους κατέκτησαν, ἐκυρίευσαν καὶ τὸ ἱερόν τοῦτο ὄρος ὡς ὑψηλὸν καὶ ἰσχυρόν, τὸ ὁποῖον ὠχύρωσαν καὶ ἐπὶ τοῦ τοῦ ὁποίου ἀνήγειραν καὶ αὐτοὶ ἴδιον μοναστήριον. Καὶ Ἰω. μὲν ὁ Φωκᾶς ἀναφέρει ἀμφοτέρω τὰ μοναστήρια τό τε Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Λατινικόν, καὶ τὸν τόπον δὲ ὀρίζει ἀκριβῶς, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ θεία ἔγεινε μεταμόρφωσις, λέγων ὅτι ἔκειτο ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον τοῦ λατινικοῦ μοναστηρίου, ὑπὸ χαλκείων κιγκλίδων περιφραττόμενος· ὁ δὲ μοναχὸς Βονιράτιος λέγει ὅτι καὶ οἱ τῆς Οὐγγαρίας βασιλεῖς ἀνήγειραν] ἐπ' αὐτοῦ μέγα μοναστήριον. Οἱ πόλεμοι ὅμως τοῦ 1187, 1209 καὶ τοῦ 1263 ἀνέτρεψαν καὶ φρούρια καὶ τεμένη, ὡς βεβαιοὶ καὶ ὁ Βροκάδος, ὁ ἐν ἔτει 1283 ἐπισκεφθεὶς τὸ ὄρος καὶ μόνον τὰ ἔρειπια εὐρῶν τῶν μοναστηρίων, τῶν παλατιῶν καὶ τῶν τοίχων τῶν ἐκκλησιῶν.

Οἱ αἰῶνες παρήρχοντο καὶ παρῆλθον ἀμιλλώμενοι τίς περισσότερον τοὺς σωροὺς τῶν ἔρειπῶν ν' αὐξήσῃ. Ἐν τοῖς ἔρειπίοις δ' ἐκείνοις τῶν ποτὲ χριστιανικῶν μοναστηρίων καὶ περικαλλεστάτων ναῶν μικρὸν τι θυσιαστήριον ἀνυψοῦτο, καὶ τοῦτο ἐκ πετρῶν ἀτέχνως καὶ ἀκόμψως συνηρμοσμένον, ὅπερ δάκρυα λύπης ἀπέσπα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν παντὸς εὐσεβοῦς περιηγητοῦ, τῶν ἀρχαίων οἰκοδομῶν τὴν λαμπρότητα ἐν ταῖς σελίδι τῆς ἱστορίας ἀναγινώσκοντος. Ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου θυσιαστηρίου ἅπαξ ταῦ ἑαυτοῦ, κατὰ τὴν

θην Αὐγούστου, ἐτελεῖτο ἡ θεία μυσταγωγία, καθ' ἣν ἡμέραν πλῆθος χριστιανῶν ὀρθοδόξων ἀναβαίνοντες σὺν γυναίξει καὶ τέκνοις ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβῶρ, τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν μεταμόρφωσιν ἐπανηγύριζον. Μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῆς ἱεράς λειτουργίας, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνεπαύοντο ὑπὸ τὰς δροσερὰς σκιὰς τῶν καντοίων δένδρων εὐθυμοῦντες, καὶ τὴν ἐσπέραν, καταβαίνοντες ὁμοθυμαδὸν ὑπὸ τὴν παχεῖαν ὀμίχλην, ἕκαστος ἐβάδιζε μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν ἢ τὸ χωρίον. Τὸ αὐτὸ ἐπραττον καὶ οἱ Λατῖνοι κατὰ τὴν παρ' αὐτοῖς ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως, ἱεουργοῦντες κατὰ πᾶν ἔτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἄλλων ναῶν ἀρχαίων.

Πρό τινων δὲ χρόνων ἱερομόναχος τις, Εἰρηνόφιλος ὀνόματι, ἔτη τινὰ ἐν τῇ σεβασμίᾳ τοῦ ἀγίου Σάββα λαύρα μονάσας, μετέβη εἰς τὸ Θαβῶριον ὄρος, ὅπου ἐντὸς σπηλαίου τὸν ἀσκητικὸν βίον μετερχόμενος, προσεῖλκυε τὸν σεβασμὸν τῶν Ἀράβων· διέμεινε δ' ἐκεῖ ἐπὶ 18 ἔτη, κατοικῶν ἐν οἰκίσκῳ, τὴν ὁποῖον ἰδίαις χερσὶν εἶχεν οἰκοδομήσει. Κατὰ καιροῦς τὸ ὄρος Θαβῶρ ἐπισκεπτόντο καὶ τινες τῆς ἱεράς τῶν Ἀγιοταφιτῶν χορείας χάριν σεβασμοῦ καὶ περιεργείας· ἐνίοτε δὲ καὶ τινες τῶν προσκυνητῶν, ὅσοι κατεφρόνουν καὶ φόβους καὶ κόπους, ὑφιστάμενοι ἔξοδα ὄχι ὀλίγα.

Ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεῦοντα τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλον τὸν Β', ὑπάρχει σήμερον ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβῶρ, ὡς φάρος τηλαυγῆς διαφωτίζων τὴν Γαλιλαίαν, κομψὸς ναός, μικρὸς μὲν πρὸς ἄλλους τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ναῶν παραβαλλόμενος, μεγαλοπρεπῆς ὅμως καὶ ὑψηλὸς φαινόμενος εἰς τοὺς μακρόθεν τοῦ ὄρους ὀρώνας αὐτόν, διότι κεῖται ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς, ὑπὸ παχείας ὀμίχλης κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν καὶ πρωΐαν περικυκλούμενος.

Ὁ ναὸς οὗτος—οὔ μῆκος μὲν 22 πηχ. τεκτονικῶν, πλάτος δὲ 18 καὶ ὕψος 16—φέρει ἐπὶ τῶν θυρῶν αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην:

« Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου ἐν τῷ ὄρει
 » Θαβῶρ ἱεροῦ ναοῦ τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Σω-
 » τῆρος ἡμῶν Μεταμορφώσεως ἀνηγέρθη θε-
 » οφρόνως ὁ ναὸς οὗτος προνοία μὲν τοῦ μα-
 » χαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων

» Κυρίλλου τοῦ Β', ἀναλώμασι δὲ τοῦ κοι-
» νοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου.»

Ἄλλ' ἐπειδὴ ναὸς μεμονωμένος ἐν ἐρημίᾳ οὔτε ἀσφάλῃς εἶνε οὔτε διαρκῆς, οὐδ' ὀψιηλὸς αὐτοῦ σκοπὸς ἐκπληροῦται, ἡ Α. Μακαρίτης ἐχειροτόνησε καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Θαβωρίου, ἄνδρα ἐνάρετον, φιλόκαλον, ἔμπειρον περὶ τὰς οἰκοδομὰς, δραστήριον καὶ ζῆλον ἔχοντα περὶ τὰ θεῖα τὸν κύρ. Γρηγόριον τὸν ἐκ Μαδύτου, εἰς ὃν ἀνέθεσε τὴν ἐπιστασίαν καὶ τὴν φροντίδα, ὅπως περὶ τὸν νεόδμητον ναὸν οἰκοδομηθῶσι καὶ οἰκήματα πρὸς κατοίκησιν μοναχῶν καὶ ἀνάπαυσιν ξένων, κατασκευασθῆ δὲ περὶ αὐτὰ περίβολος ὑψηλὸς καὶ ἰσχυρὸς κατὰ πάσης τῶν Ἀράβων ἐπιδρομῆς.

Ὁ ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβὼρ τὴν δόξαν αὐτοῦ δεῖξας τοῖς ἐπιγελοῖς, δῆψ τῷ τρισεβάστῳ τῆς Σιών ποιμενάρχῃ, τῷ ἀνεξιτήλοις γράμμασι τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ὄνομα ἐν ταῖς ἀδεκάστοις τῆς ἱστορίας σελίσιν ἐγγράψαντι διὰ τῶν ἀληθῶς πατριαρχικῶν ἔργων του (α). Ἰσχυρὸν πνεύματος καὶ καρτερίαν ψυχῆς πρὸς εὐδόωσιν τῶν πολλῶν ἄλλων αὐτοῦ πόθων ὑπὲρ τῆς ἱεράς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔθνους.

Ἡ σοφὴ κόρη.

Νεῶν τις ὀνομαζομένη Esther Vitten, ἐκ τῆς συνοικίας τοῦ Vesten, ἀνῆκεν εἰς πτωχὴν οικογένειαν, πάντα ἄσημον καὶ βάνουσον ἀνατροφὴν ἔχουσαν. Ὁ πατὴρ τῆς καὶ τοι ἀνὴρ ἀγαθός, ἦν ὁμῶς μέθυσος. Ἐνεκα δὲ τοῦ βιαίου χαρακτῆρος τῆς γυναικὸς του αἰ αἰσχυραὶ αὐτοῦ ἐπιθυμίαι καὶ ὀρέξεις ἠΐξανον ὀσημέραι. Ἡ δυστυχὴς κόρη, πρωτότοκος πέντε τέκνων τῆς οικογενείας ταύτης, διῆλθε 14 ὅλα ἔτη χωρὶς νὰ μάθῃ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ, ἢ τουλάχιστον νὰ ἀπαγγέλλῃ ἐκ μνήμης μικρὰν προσευχὴν πρὸς τὸν αὐτῆς Πλάστην. Ἡ μήτηρ ὑπέθετεν ὅτι πάντα ταῦτα εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευον, ἢ εἰς τὸ νὰ κάμνωσι τὰ τέκνα τῆς ὀκνηρά· ὅπως δ' αὐτὴ διῆλθε τοσοῦτον χρόνον ἄνευ τούτων, οὕτω καὶ τὰ αὐτῆς τέκνα λίαν εὐκόλως ἠδύναντο νὰ πράξωσι τὸ ἴδιον.

(1). Ὅρα τινὰ τῶν ἔργων του τούτων ἐν Εὐαγγελ. Κήρ. φύλλ. 76βρίου καὶ 86βρίου 1869, σελ. 415.

Τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἀνηγέρθη παρά τινος Κυρίας σχολεῖον, οὗ διευθύντρια ἦτο ἡ Κυρία Betty Creu. Μετὰ παρέλευσιν δὲ μηνῶν τινῶν ἡ ἀνεγείρασα τὸ σχολεῖον Κυρία μὲ ἀπορίαν τῆς ἔβλεπεν ὅτι οὐδὲν τῶν τέκνων τῆς οικογενείας Vilmet ἐσύχναζεν εἰς τὸ σχολεῖον. Περιδιάβαζουσα ἐσπέραν τινα ἔφθασε μέχρι τῆς οἰκίας των καὶ εἶπε πρὸς τὴν μητέρα ὅτι ὑπῆγεν ἐπίτηδες ἵνα τῇ γνωστοποιήσῃ τὴν παρ' αὐτῆς ἀνεγερσιν σχολείου εἰς τὴν συνοικίαν, καὶ ὅτι ἐπεθύμει πολὺ νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα τῆς συχνάζοντα εἰς αὐτό, καὶ μάλιστα τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τῆς. «Πολὺ τὸ εὐχομαι, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ· ἀλλὰ πρὸς τί θὰ ὠφελήσῃ τοῦτο; — «Τί λέγετε; ἀντεῖπεν ἡ εὐεργέτις Κυρία, θέλω τὴν διδάξει τὴν καλλίτεραν μάθησιν, τὴν ὁποῖαν δύναται εὐκόλως νὰ ἀντιληφθῇ, τούτεστι νὰ φοβῆται τὸν Θεὸν καὶ νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολάς του.» — «Πολὺ μᾶλλον ἤθελον προτιμῆσαι, εἶπεν ἡ μήτηρ, νὰ τὴν διδάξετε νὰ φοβῆται ἐμὲ καὶ νὰ φυλάττῃ τὸν λόγον ἐμοῦ· ἀλλ' ὅμως αὐτὴ οὐδαμοῦ θὰ ὑπάγῃ. Ἐν τούτοις ἡ ἀγαθοεργὸς Κυρία ἐδοκίμασε πολὺν κόπον ὅπως τὴν καταπέισῃ νὰ μεταβάλλῃ γνώμην.

Ἡ δυστυχὴς Esther φύσει γλυκεῖα καὶ εὐαίσθητος ἔστενοχωρεῖτο ἀπροαζομένη τὴν συνδιάλεξιν ταύτην· ἀλλ' ἐπὶ τέλους μετὰ πλείστης ὀσσης εὐχαριστήσεως εἶδεν ὅτι ἡ μήτηρ τῆς ἔστερξε νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σχολεῖον. Εἰς ὀλίγου δὲ χρόνου διάστημα τοσοῦτον ἐπροώδευσεν, ὥστε ἐθεωρεῖτο ἡ πρώτη τῶν μαθητριῶν. Διὰ τὴν ὑπεροχὴν ταύτην οἱ γονεῖς ἐκδικούμενοι τὴν ἐπεφόρτιζον ἐπιπόνους ἐργασίας, ἀλλὰ ἐξεπλήττοντο διότι τὴν ἔβλεπαν πάντοτε εὐπειθῆ καὶ προσεκτικὴν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου ἠναγκάζοντο καὶ αὐτοὶ νὰ γίνωνται ἔτι δραστηριώτεροι. Καὶ τοὶ δὲ τὴν ἐπεβάρυνον μὲ πολλὰς καὶ κατεπειγούσας ὑποχρεώσεις, οὐχ ἦττον αὐτὴ εὕρισκεν εὐκαιρίαν νὰ μελετᾷ τὴν κατήχησίν τῆς, καὶ τὰ ἄλλα στοιχειώδη βιβλία, ἅτινα τῇ ἐνεπιστεύθησαν. Αἱ ἀρεταὶ τῆς κόρης ταύτης, ἡ ὑπόληψις, τὴν ὁποῖαν ὁ κόσμος ὄλος τῇ ἀπένευε καὶ ἡ γλυκύτης καὶ ἀγαθότης τοῦ χαρακτῆρος τῆς βαθεῖαν περιεποιοῦν ἐντύπων ἐπὶ τῶν βαρβάρων γονέων τῆς. Ἡ ἐπομένη περίστασις τοὺς συνεκίνησεν ἔτι βαθύτερον. Ὑπῆρχεν ἕθος καθ' ὃ τὸν Μάϊον μῆνα τὰ παιδία ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ νέα φορέματα, τὰ ὁποῖα ἠγόραζον διὰ τοῦ καρ-

ποῦ τῆς οικονομίας. Ἡ ἐν λόγῳ κόρη ἐκέρδιζε δύο σελλίνα ἀνά πᾶσαν ἑβδομάδα, τὰ ὅποια παρέδιδεν εἰς τὴν μητέρα της, κρατοῦσα δι' ἑαυτὴν τέσσαρα μόνον σκουῶα, διότι εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἔπρεπε νὰ ἀπαρτίσῃ ἀναγκαίαν ποσότητα πρὸς ἀγορὰν τῆς νέας ἐνδυμασίας. Ἐνῶ δὲ διὰ παντοίων μέσων προσεπάθει νὰ προμηθευθῇ τὸ ποσὸν αὐτό, ὁ πατὴρ εἰσερχόμενος ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν παρεκάλει νὰ τῷ ᾤδανείσῃ χρήματά τινα, τὰ ὅποια ὑπέσχετο νὰ τῇ ἀποδώσῃ τὴν ἑπαύριον. Ἡ θυγάτηρ ἀγογγύστως τῷ ἔδωκε πᾶν ὅ,τι εἶχεν. Οὗτος δὲ πορευθεὶς εἰς καπηλεῖον ἀντὶ νὰ πῆ κατὰ τὸ σῆνηθεσ, ἔπαιξε καὶ ἀπώλεσεν εἰς τὸ παιγνίδιον ὀλόκληρον τὴν ποσότητα ὅτε δὲ ἐπέστρεψε καὶ ὠμολόγησεν εἰς τὴν θυγατέρα του τὰ συμβάντα ἀτάραχος, αὕτη τὴν ἐλαχίστην δὲν ἔδειξε δυσάρεσκεϊαν, ἀλλὰ τῷ ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησίν της ὅτι ἡ ἐν τῷ παιγνιδίῳ ἀπώλεια τῶν χρημάτων τὸν ἐμπόδισε τοῦ νὰ πῆ.

Ἄλλ' ἡ ἐφορτάσιμος ἡμέρα ἔφθασεν ἡ δὲ δυστυχὴς κόρη εὐρέθη εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Μὴ ἐπιθυμοῦσα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ φανῇ ὅτι ἔνεκα φιλαυτίας παρημέλησε τὸ καθήκον της, ἐνεδύθη τὴν ὀλιγώτερον τετριμμένην ἐσθῆτα ἐξ ὧτων εἶχε, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ πατὴρ λυπούμενος διὰ τὸ ἄδικον ὅπερ τῇ ἐπροξένεισε καὶ θέλων νὰ ἀνακουφίσῃ ὀλίγον τὴν θλίψιν του, τὴν ἐσυνώδευσε διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἡ διευθύντρια τῆς σχολῆς ἐφιλοδώρησεν εἰς τὴν κόρην ἐνώπιον τοῦ πατρὸς αὐτῆς ὠραῖον βιβλίον καλῶς δεδεμένον πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς ἀμμητού διαγωγῆς της. Τοῦτο συνεκίνησεν ἔτι μᾶλλον τὸν πατέρα. — Ἐπιστρέψασα δ' εἰς τὴν οἰκίαν παρατηρήθη παρὰ τῆς μητρὸς της φέρουσα παλαιὰν ἐσθῆτα. Τί ἔκαμες τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἐσύναζες διὰ νὰ ἀγοράσῃς νέαν; τῇ εἶπεν ἡ μήτηρ. Ἡ δυστυχὴς θυγάτηρ μὴ θέλουσα νὰ ψευσθῇ, οὔτε τὸν πατέρα της αἴτιον νὰ δείξῃ, ἐσιώπα ἄλλ' ἡ μήτηρ ἀπανθρόπως ἤρχισε νὰ τὴν μαστιγόνῃ. Ἐν τούτῳ φθάνει ὁ πατὴρ καὶ ἀμέσως ὁρμᾷ ὅπως τὴν ἐμποδίσῃ. Τότε ἤρχισε ζηηροτάτη σκηνὴ μεταξὺ τῶν συζύγων, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐροῦσα εὐκαιρίαν ἡ κόρη ἔτρεξεν εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ γονυπετήσασα παρὰ τῇ κλίνῃ της, ἤρχισε νὰ προσεύχεται.

Ἄμα δὲ ἡ σκηνὴ ἔλαβε πέρας, ὁ πατὴρ ἀνῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς θυγατρὸς του ὅπως τῇ φανερώσῃ τὴν ἐνδόμυχόν του θλίψιν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀδικίας του ἄλλ' αἰφνης ἀκούει ταύτην ὀμιλοῦσαν, καὶ οὐδὲν ὀλίγω διστάζει νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὔτε κατὰ

τῶν γονέων τῆς ἐμεμψιμοίρει, οὔτε εἰς δάκρυα ἐδίδοτο.

Μέγας ὁπῆρξεν ὁ θαυμασμὸς τοῦ δυστυχοῦς πατρὸς, ὅτε ἤκουσε διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας τὴν δέησιν ταύτην. « Θεέ μου, σπλαγχνίσθητι τοὺς γεννήτοράς μου, καὶ διδάξόν με ὅπως καλλίτερον αὐτοὺς ἀγαπῶ καὶ εὐδαίμονα καθιστῶ. Περιωρῶρησον αὐτοὺς ὑπὸ τὴν σκέπην σου, ὅπως οὐδέποτε δοκιμάσωσί τι δυστύχημα. Τοὺς πόνους αὐτῶν μόνῃ ἄς ὑποφέρω! » Μόλις ἐτελείωσε αὐτὴν τὴν φράσιν καὶ ὁ πατὴρ ἀμέσως ἀνοίξας τὴν θύραν ἔπεσε πλησίον τῆς θυγατρὸς τοῦ γονυπετῆς· κλαίων δὲ τὴν ἔθλιψεν ἐν τῇ ἀγκάλῃ του καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν διδάξῃ πῶς νὰ προσεύχηται πρὸς τὸν Θεόν.

Τὴν ἠθικὴν ταύτην μεταβολὴν τοῦ πατρὸς μετ' οὐ πολὺ ἐμιμήθη καὶ ἡ μήτηρ· ὥστε ἡ πρότερον τοσοῦτον βάρβαρος καὶ τοσοῦτον ἀγρία αὕτη οἰκογένεια κατέστη τὸ καλὸν παράδειγμα ὀλοκλήρου τῆς συνοικίας, τὸ μᾶλλον πεφιλημένον ἀνδρόγυνον, καὶ οἱ γενναιότεροι τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς στενοχωρίας αὐτῶν. » Σοφαὶ γυναῖκες ἠκοδόμησαν οἴκους » (Παροιμ. XIV. 1).

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Κ. Δ. Ἀποστολίδου).

Περὶ τραπεζῶν.

Τράπεζα καλεῖται δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν κατάστημα, εἰς τὸ ὁποῖον καταθέτονται κεφάλαια πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου. Αἱ ἐργασίαι τῶν τραπεζῶν περιστρέφονται ἰδίως εἰς τὸ νὰ δανειῶσι χρήματα, λαμβάνουσαι εἰς παρακαταθήκην πολύτιμα εἶδη ἢ ὑποθήκην ἐπὶ ἀκινήτων κτημάτων, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ὠνομάσθησαν καὶ τράπεζαι γύρου ἢ παρακαταθήκης, εἰς τὸ νὰ ἐκδίδωσι τραπεζινὰ γραμμάτια, ἅτινα κυκλοφοροῦσιν ἀντὶ νομισμάτων, καὶ ἐπὶ τέλους νὰ προεξοφλῶσι συναλλαγματικὰς ἢ παντὸς ἄλλου εἶδους ἐμπορικὰ γραμμάτια.

Ἐξάγομεν ἐκ τῶν συγγραφέων ὅτι αἱ τράπεζαι ἦσαν γνωσταὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους. Ὁ ἐν Δελφοῖς ναὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ πλουσιωτέρα τράπεζα πατροκαταθήκης τῶν ὅσων ὑπῆρξαν ποτὲ ἐν Ἑλλάδι. Ἐν Ρώμῃ ὑπῆρχον οἱ οὕτω καλούμενοι argentarii ἀργυραμοιβοὶ (σάραφιδες), οἵτινες ἐδέχοντο χρήματα καὶ ἐπλήρωνον τόκον ἐπ' αὐτῶν.

Ἐκ τῶν νεωτέρων τραπεζῶν ἡ τῆς Βενετίας ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιότερα τῆς Ἑυρώπης· ἐσυστήθη δὲ κατὰ τὸν 12 αἰῶνα καὶ κατηγορήθη εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ Γάλλοι κατέστρεψαν τὴν Ἑνετικὴν δημοκρατίαν. Κατὰ δεύτερον λόγον διεκρίθησαν αἱ τράπεζαι τῆς Γενούης, ἡ τοῦ Ἀμστελοδάμου καὶ ἡ τοῦ Ἀμβούργου. Ἡ τρά-

πεζα τῆς Ἀγγλίας συστηθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1694 ἔλαβε πρώτη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν νὰ ἐκδίδῃ γραμμάτια. Κατ' ἀρχὰς τὰ κεφάλαια αὐτῆς ἐσυμποσοῦντο εἰς 1,200,000 λ. στ. σήμερον ὑπερέβησαν τὰ 30,000,000. Ἡ τράπεζα τῆς Γαλλίας ἐθελωτήθη ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τὰ δὲ κεφάλαια αὐτῆς ὑπολογίζονται εἰς 100,000,000 φράγκα διηρημένα εἰς ἑκατὸν χιλιάδας μετοχάς. Αἱ τράπεζαι τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, Ῥωσσίας, Αὐστρίας, καθὼς καὶ ἡ τράπεζα τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν θεωροῦνται ὡς αἱ πλουσιώτεραι τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἑλληνικὴ τράπεζα συστηθεῖσα τὸ ἔτος 1844 ὤφελησεν ἐπισοθητῶς τὴν Ἑλλάδα. Τὰ κεφάλαια αὐτῆς συμποσοῦνται εἰς 5,000,000 δραχμῶν διαιρούμενα εἰς χιλιάδας μετοχάς ἀνὰ 1000 δραχμὰς ἐκάστη. Αἱ ἐργασίαι αὐτῆς συνίστανται εἰς προεξοφλήσεις συναλλαγματικῶν, εἰς δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ μὲ τόκον 5 0/0, καὶ τέλος ἐκδίδει τραπεζικὰ γραμμάτια πληρωτέα εἰς τὴν ἐμφάνισιν των.

Ὁ ἄνθρωπος, αἱ ἀνάγκαι καὶ τὰ καθήκοντά του.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ Ν. Α.)

§ 1. Ὁ ἄνθρωπος.

Ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸ τὴν ψυχὴν. Τὸ σῶμα γεννᾶται, ἀγξάνει, ἀποθνήσκει, διαλύεται· ἡ ψυχὴ ὅμως ποτὲ δὲν ἀποθνήσκει, δηλ. εἶνε ἀθάνατος.

§ 2. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀθρώπου.

Ἡ ψυχὴ εἶνε καθαρὸν πνεῦμα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἦνε ὄρατῆ, οὔτε ψηλαφητῆ, οὔτε ὕλικῶς αἰσθητῆ.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀθρώπου αἰσθάνεται, σκέπτεται, κρίνει, φαντάζεται τὰ πράγματα, ἐνθυμεῖται τὸ παρελθόν, εἶνε ἐλευθέρη νὰ θέλῃ τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν καὶ διατάττει τὸ σῶμα νὰ πράττῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, δηλ. ἡ ψυχὴ τοῦ ἀθρώπου εἶνε αἰσθητικὴ, σκεπτικὴ, — ἔχει διανοίαν, νοῦν καὶ θέλησιν.

§ 3. Τὸ σῶμα τοῦ ἀθρώπου.

Τὸ σῶμα τοῦ ἀθρώπου σύγκειται ἀπὸ πολλὰ μέρη καὶ μέλη, διηρημένα κάλλιστα. Τὸ ὑψηλότερον μέρος του εἶνε ἡ κεφαλὴ, ἡ ὁποία στηρίζεται εἰς τὸν λαιμόν. Ὁ δὲ λαιμὸς ἐνώνεται μὲ τὸν θώρακα ἢ τοὺς τὸν κορμόν. Τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ θώρακος ὀνομάζεται στῆθος, ὀπισθεν τοῦ ὁποίου εἶνε ἡ ράχις ἢ τὰ νῶτα. Ἰπὸ τὸ στῆθος εἶνε ἡ

κοιλία καὶ εἰς τὰ δύο πλάγια αὐτῆς εἶνε αἱ πλευραί.

Ἀπὸ τοὺς ὤμους, οἱ ὁποῖοι εἶνε εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη καὶ εἰς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος, ἐξέχουν οἱ βραχίονες, οἵτινες ἐκτείνονται καὶ τελειοῦν ὅπου ἀρχίζει νὰ πλατύνηται ἡ παλάμη τῆς χειρός.

Ἡ κεφαλή, ὁ λαιμός, τὸ στῆθος, οἱ ὤμοι, ἡ κοιλία καὶ ἡ ράχις στηρίζονται εἰς τοὺς μηρούς καὶ εἰς τὰς κνήμας, αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ τῶν ποδῶν.

Τὰ διάφορα μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος σύγκεινται ἀπὸ ὕλας στερεάς, ἤτοι σκληράς, καθὼς εἶνε τὰ ὀστᾶ ἀπὸ μέρη ἀπαλά, καθὼς εἶνε τὸ κρέας καὶ τὰ νεῦρα, καὶ ἀπὸ ὕλας ὑγρᾶς, δηλ. ἀπὸ αἷμα καὶ ἄλλα ὑγρά. Τὸ δὲ δέρμα καλύπτει ὅλον τὸ σῶμα.

§ 4. Ἀνάστημα καὶ προτερήματα τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ μᾶλλον ἀρμόζον εἰς αὐτὸν ἀνάστημα. Ἄν ἦτο μικρότερος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ δαμάξῃ τοὺς ἵππους, τοὺς ταύρους καὶ ἄλλα ζῶα, οὔτε νὰ τὰ καθιστᾷ ὠφέλιμα εἰς ἑαυτόν. Δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συνάξῃ εὐκόλως τοὺς καρπούς τῶν δένδρων. Ἄν ἦτο ὑψηλότερος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ σταθῇ κυρτωμένος πολὺν καιρὸν ἐπὶ τῆς γῆς· ὅθεν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ καλλιεργήσῃ μὲ ἐπιμέλειαν τὰ γεννήματα τὰ χόρτα καὶ τὰς ρίζας (α), ἀπὸ τὰ ὁποῖα τρέφεται.

Χάριν τῆς ἰσορροπίας, τῆς ἐλαστικότητος, τῆς εὐκαμψίας καὶ εὐρωστίας τῶν ἰδίων του μελῶν, ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἴσταται ὄρθιος εἰς τοὺς πόδας· δύναται νὰ περιπατῇ, νὰ κάθηται καὶ νὰ ἐξαπλόνηται· δύναται νὰ χειρονομῇ, νὰ τρέχῃ, νὰ πηδᾷ, ν' ἀναρριχᾶται, νὰ κολυμβᾷ καὶ νὰ ὀλισθαίνῃ. Ὁ ἄνθρωπος ὑψώνει καὶ χαμηλώνει τὴν κεφαλὴν, τὴν περιστρέφει πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τ' ἀριστερά, κατὰ νὴν ἀνάγκην του, ἐκτείνει ἢ συμπτύσσει τοὺς βραχίονας, τοὺς δακτύλους καὶ τὰ σκέλη, ἢ κάμπτει καὶ συστέλλει τὸ σῶμα.

Ὁ ἄνθρωπος φέρει τὴν κεφαλὴν ὑψηλά· ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ διαπεραστικούς, τὸ στῆθος πλατύ, τοὺς βραχίονας ἰσχυροὺς, τὰς χεῖρας εὐρώστους καὶ εὐκάμπτους, τὸ βῆμα ἐλεύθερον καὶ ἄλλοτε μὲν ταχύ, ἄλλοτε δὲ σοβαρὸν καὶ βραδύ. Ταῦτα τὰ προτερήματα ἠνωμένα μὲ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς κατασκευῆς του καὶ μὲ τὸ λογικὸν καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον τὸ ὠραιότερον δημιούργημα, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ἐπὶ τῆς γῆς, Ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς.

(α). Τὰ γογγύλια, τὰ δαυκία (χαβούστια), τὰ γεώμηλα, τὰ κοκκινογούλια κλπ. ὀνομάζονται ρίζαι.

ΣΙΜΕΩΝ ΣΙΝΑΣ.

Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1825 εἰς Βιέννην ἐκ γονέων Ἑλλήνων, καταγομένων ἐκ Μακεδονίας. Ὑπέρπλουτος, ἐδῶρθη ἐν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια φράγκων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ σήμερον κτίζει ἐν Ἀθήναις τὸ λαμπρὸν μέγαρον τῆς μελλούσης Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Κερκύρα τῇ 6 Ἰανουαρίου 1785. Μόλις δεκαπενταετῆς μετέβη εἰς Ἰταλίαν καὶ ἐστέφθη νομοδιδάκτωρ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Παταβίου τῷ 1805, δηλ. εἰκοσαετῆς. Ἡ περὶ τὴν φιλολογίαν, ἰδίως δὲ περὶ τὴν ἱστορίαν, σπανία αὐτοῦ ἐπίδοσις ἐφείλχυσεν

οὐ μόνον τὴν προσοχὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν διασημοτέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἰταλῶν λογίων καὶ ποιητῶν, ὥστε τῷ 1804 καὶ 1805 ὠνομάσθη μέλος τῆς ἐν Φλωρεντία Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας καὶ τῆς Φλωρεντινῆς Ἀκαδημίας. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Κέρκυραν ἤρχισε νὰ παραδίδῃ ἀμισθῶς ἐν τῷ Λυκείῳ μαθήματα φιλολογίας καὶ συγχρόνως ἐδημοσίευσεν ἱστορικὰς τινὰς εἰδήσεις περὶ τῆς πατρίδος του. Τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον τῆς πατρίδος ἱστορίας τοσοῦτον ἤρρεσεν, ὥστε ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν δημοσίευσίν του ἡ Γερουσία τῆς Ἐπτανήσου ἀνηγόρευσε τὸν νέον συγγραφεὴ ἱστοριογράφον τῶν νήσων μὲ μισθὸν τριάκοντα διστήλων, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας Ἀλέξανδρος Α΄. πρὸς ὃν ὁ Μουστοξύδης προσεφώνησε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πόνημα, ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου.

Ἀποδημήσας ἐκ δευτέρου εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπεσκέφθη τοὺς Παρισίους καὶ πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς Μεδιόλανα, ἔνθα κατὰ τὸ 1814 καὶ 1814 ἐξέδωκε δύο τόμους τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν μελετῶν ὑπὸ τὸν τίτλον *Illustrazioni Corciresi*· ἀνεκάλυψε δὲ καὶ ἐδημοσίευσεν ἀνεκδότον ἀπόσπασμα τοῦ περὶ Ἀντιδόσεως λόγου τοῦ Ἰσοκράτους (1812). Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν διωρίσθη μέλος ἀντεπιστέλλον τοῦ ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας, ὡς καὶ τῶν βασιλικῶν Ἀκαδημιῶν τοῦ Βερολίνου, τοῦ Μονάχου, τοῦ Ταυρίνου, καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς τῆς Βίλνας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἄδεια παρὰ τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως νὰ συμβουλευθῇ τὴν μεταξὺ τῆς Ἐνετικῆς πολιτείας καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν αὐλῶν ἀλληλογραφίαν, ἐξ ἧς πολλὰς ἠρύσθη πολυτιμοτάτας σημειώσεις. Ἐπεσκέφθη δὲ τῷ 1814 ἐν Ζυρίχῃ καὶ τῷ 1815 ἐν Παρισίοις τὸν ἀείμνηστον Καποδίστριαν. Περιηγήθη ἀκολούθως τὴν Γερμανίαν, καὶ ἐν Σαξωνίᾳ φιλοφρόνως τῷ ἐχορηγήθη ἡ ἄδεια νὰ ἐξετάσῃ τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην τῆς οἰκογενείας τοῦ κόμητος Σουλεμβούργου, τοῦ κατὰ τὸ 1716 ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἐνετικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἐγχωρίων ἀνδρείως ὑπεραπίσταντος τὴν Κέρκυραν κατὰ τῶν πολιρκούντων αὐτὴν Τούρκων. Μετὰ τὴν περιοδείαν ταύτην ἐξέδωκε τὴν περὶ τῶν τεσσάρων ἵππων τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐν Ἐνετίᾳ μητροπόλειος σοφῆν διατριβήν, καὶ τῷ 1816 ἤρχισε νὰ ἐκδίδῃ ἐν Βενετίᾳ μετὰ Δημητρίου Σχινᾶ τοῦ Βυζαντίου συλ-

λογὴν ἀνεκδότων μὲ φιλολογικὰς σημειώσεις, τὸ δ' ἐπὶ ἔτος ἐξέδωκε βίους τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τοῦ Αἰσχύλου.

Τῷ 1820 ἐδημοσίευσεν ἀνωνύμως γαλλιστὶ τὰ κατὰ τὴν ἀπάνθρωπον πώλησιν τῆς Πάργας. Προδοθεὶς εἰς τὸν τότε Ἄγγλον ἀρμοστήν Θωμᾶν Μαίτλανδ, ἐπαύθη τῆς θέσεως ἀπολέσας καὶ τὰ ὅποια ἐλάμβανε 30 δίστηλον. Ἄλλ' ἡ ζημία αὕτη μετ' οὐ πολὺ ἀνεπληρώθη, διότι κατὰ πρότασιν τοῦ ἐν Ταυρίῳ πρέσβειος τῆς Ρωσσίας Μοτςενίγου, ὁ τότε ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργός τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης Καποδίστριας διώρισε τὸν Μουστοξύδην ἀκόλουθον τῆς ἀνωτέρου πρεσβείας καὶ οὕτως ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν ἀέσει τὰς προσφιλεῖς του μεσαιωνικὰς ἐρεῦνας ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἰταλίας. Τότε ἐδημοσίευσεν καὶ τὴν κλασικὴν εἰς τὸ Ἰταλικὸν μετάφρασιν τοῦ Προδότου, πλουτίσας αὐτὴν διὰ σχολείων καὶ σημειώσεων. Συγχρόνως δ' ἐβόηθει τὸν φιλέλληνα Γάλλον Φωριεὶ καὶ τὸν Ἰταλὸν Θωμασαῖον εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν γενομένας συλλογὰς καὶ μεταφράσεις τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων.

Ὀλίγον βραδύτερον κατεχώρισεν ὁ Μουστοξύδης ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τῆς Φλωρεντίας τὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν αἷς κυρίως ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ δι' ἀκαταμαχῆτων λόγων, ὅτι « ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ζῆ διὰ τῶν μᾶλλον ἢ ἦττον περιφανῶν αὐτῆς συγγραφέων, καὶ ὅτι διερχόμενοι τὸ μέγα διάστημα εἴκοσι καὶ ἑπτὰ περίπου αἰῶνων, ἐκ τῶν ἡμερῶν μας ἄχρι τῶν ἀπωτάτων τῆς ἀρχαιότητος, ὅτε ἔζη ὁ Ὀμηρος, οὐδεμίαν ἄλλην γλῶσσαν εὕρισκομεν τοσοῦτον ἀρχοειδῶς ἐπεκτεινομένην ὡς τὴν Ἑλληνικὴν. » Ἐγράψε διὰ τὴν συλλογὴν τῶν Ἑλλήνων ἱστορικῶν τοῦ Σονζονίου παράρτημά τι εἰς τὴν ἱστορίαν Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ, καὶ βραδύτερον διὰ ἠρωϊκοκωμικὸν ποίημα τὸν βίου τοῦ Αἰσώπου.

Τῷ 1829 προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα, ἐνθα ἀνέλαβε τὴν διοργάνωσιν τῶν ἐν Αἰγίνῃ δημοτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἅμα δὲ καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ἡ Αἰγιναΐα, καὶ τῆς ἐφημερίδος ὁ Ἑλληνικὸς Ταχυδρόμος.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδιστρίου ὁ Μουστοξύδης ἐπανήλθεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἰδίας πατρίδος.

Ἐλθὼν εἰς Κέρκυραν ἐξελέχθη τῷ 1833 ἀντιπρόσωπος καὶ ἀμέσως Γερουσιαστὴς τοῦ τετάρτου κοινοβουλίου. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρμοστοῦ Νούγεντ διάλυσιν αὐτοῦ, ὁ Μουστοξύδης διωρίσθη ἄρχων τῆς παιδείας· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ παραιτηθεὶς τῆς θέσεως ταύτης, ἀνεδείχθη πλέον ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὑποστηρίζων καὶ διευθύνων μὲ σπάνιον θάρρος καὶ σύνεσιν, ἐπὶ τῆς δεσποτείας μάλιστα τοῦ Δούγλα, τὴν πάλιν μικροῦ καὶ ἀδυνάτου λαοῦ πρὸς ἀγέρωγον ἀντιπρόσωπον μεγάλης καὶ ἰσχυρᾶς δυνάμεως. Ἐπὶ τέλους οἱ ἀντιπολιτευόμενοι ἐπεφόρισαν τὸν Μουστοξύδην ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἀγγλίαν καὶ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν ὑπουργὸν ἀναφορὰν κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἀρμοστοῦ. Ἐλθὼν περὶ τὰ τέλη Μαΐου εἰς Λονδῖνον εἶδεν ἀμέσως τὸν μαρκησίον Νορμανβύ, πρὸς ὃν ἐπαρουσίασε καὶ ὑπόμνημα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου, ἐν ᾧ καταδείκνυε τίνι τρόπῳ διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1817 παρεβιάσθη ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων, καὶ περαιῶν ἐζήτει τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Συντάγματος τούτου, καὶ τὴν εἰς τὰς νήσους ἀποστολὴν ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς ὅπως ἐξακριβώσῃ τὰς καταχρήσεις τῆς ἀγγλοῖονικῆς κυβερνήσεως. Πρὶν ἐπανελθῆ εἰς Ἀγγλίαν ὁ Μουστοξύδης, ὁ Δούγλας ἀνέβαλεν ἐκ νέου τὴν βουλὴν τῆς Ἑπτανήσου καὶ μετὰ μικρὸν διέλυσεν αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀθυρίαιτος αὕτη πράξις δὲν ἀπεδείχθη εἰς τὸν Μουστοξύδην ὅστις συνέταξε καὶ ἔπεμψεν εἰς Λονδῖνον, ὅπου ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ τύπου φυλλάδιον, ἐπιγραφόμενον « Osservazioni sulla dissolutione del VI parlamento, da uno dei suoi membri. »

Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐξέδωκεν ἐν Μελέτῃ « Confutazione di A. Mustoxide al Dispaccio κλπ. » ὅπερ δικαίως ἐπεκλήθη ἡ πολιτικὴ κατ' ἤχησις τῶν Ἑπτανησίων.

Μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησε νὰ ἐνασχολῆται ἰδιωτεύων εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ φιλολογικὰς καὶ ἱστορικὰς μελέτας, ἐκδοὺς σὺν τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸ ἔτος 1843 τὸν πολύτιμον Ἑλληνομνήμονα, ἐν τῷ ὁποίῳ κατεχώριζε πολλοὺς θησαυροὺς τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1846, ἐπὶ τῆς ἀρμοστίας τοῦ Σείτωνα, διωρίσθη ἐκ δευτέρου ἱστοριογράφος τῶν Ἴονίων νήσων. Ἐκτοτε δὲ κα-

τεγίνετο εἰς συλλογὴν καὶ τακτοποίησιν τῶν τιμαλφῶν καὶ διεπαρμένων κειμηλίων τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας.

Ἡ ἕνεκα τῶν συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ ἔτους 1849 πρώτη ἐλευθέρα τῶν βουλευτῶν ἐκλογὴ ἐψήφισε τὸν Μουστοξύδη, ἀντιπρόσωπον, ἡ δὲ ἀξιωμαθμόνευτος Βουλὴ ἐκείνη ὁμοφώνως ἐκήρυξεν αὐτὸν πρόεδρόν της. Τὴν θέσιν ταύτην ὁ Μουστοξύδης ἀπειποιήθη νὰ δεχθῆ· ὀφιαίτερον δὲ ἀντετάχθη ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὡς ὑποψήφιος εἰς τὴν θέσιν ἐπαρχακοῦ συμβούλου, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του. Κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ Μουστοξύδης διωρίσθη ἐκ νέου Ἀρχων τῆς παιδείας.

Ἀπεβίωσε δὲ ὁ διακεκριμένος οὗτος τοῦ ἡμετέρου ἔθνους λόγιος ἐν ἔτει 1860, καὶ ἐτάφη πομπωδῶς ἐν Κερκύρα.

(Ἐκ τῆς Νεοελλ. Φιλολ. Κ. Ν. ΣΑΘΑ).

Ὅτι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ δυστυχεῖς.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Γ. Φραντζῆ).

Δ'.

Plautus — Πλαῦτος. (1).

Μάρκος Ἀννίος Πλαῦτος (Marcus Annii Plautus), ποιητῆς Λατίνος, ἐγεννήθη ἐν Σαρσίνῃ (Sarsine), πόλει τῆς Ὀμβρικῆς (Ombrie). Ἠκμασε δ' ἐν Ρώμῃ περὶ τὰ 160 π. Χ. Ἐνταῦθα διατρέθων ἀπέκτησε μεγάλην ὑπόληψιν διὰ τὰς κωμωδίας αὐτοῦ, τὰς πλείστας ἀπομιμήματα τοῦ Ἐπιχάρμου, φιλοσόφου καὶ ποιητοῦ Σικελιώτου (2), εἰς ἃς μετέδωκεν ἐπιτυχῶς χροσὴν ἀττικισμοῦ καὶ ἐνεργείας ἑλληνικῆς. Καὶ τοι δ' ἀπέκτησε διὰ τῶν συγγραμ-

(1). Συνέχεια ἀπὸ τῆς σελ. 748.

(2) Κατ' ἄλλους ὁ Ἐπιχάρμος ἦν ποιητῆς κωμικός καὶ πυθαγόρειος φιλόσοφος, ζήσας εἰς Σικελίαν κατὰ τὸν 5ον π. Χ. αἰῶνα ἐν τῇ Αὐλῇ τοῦ Ἱέρωνος Αὐτοῦ Βασιλέως τῶν Συρακουσῶν. Ὁ χαρακτήρ τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ ἀγνωεῖται. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε πολιτικός, ἐπειδὴ ἔζη πλησίον βασιλέως. Ἀποδίδου-

μάτων αὐτοῦ πλοῦτον ἱκανόν, ὅμως ὑπὸ τοῦ κέρδους παρακινούμενος ἐγκυτέλειψε τὰ γράμματα καὶ παρεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἄναλαβὸν λοιπὸν ἐμπορικὴν τινα ἐπιχείρησιν, ἐπίπονον καὶ ἄγονον, ἀπώλεσε τὸν πλοῦτον, ὃν εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τῆς μεγαλοφυΐας αὐτοῦ. Ὅθεν ἀπογυμνωθεὶς παντελῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην, ἐλπίζων ὅτι ἐμελλε νὰ εὕρῃ ἐκεῖ καταφύγιον, ὡς ἐκ τῆς προτέρας ὑπολήψεως, ἧς ἀπελάμβανεν ἕνεκα τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ προτερήματος. Ἄλλ' ἠπατήθη· διότι ὁ ἔνδοξος ἄνθρωπος ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον ἀπολαμβάνει τῆς ὑπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐμπνεομένης ὑπολήψεως καὶ συμπαθείας· ἐπειδὴ ἢ ἐκ τοῦ νεοφανοῦς αὐτῆ γεννωμένη εὐνοια ἐξαφανίζεται, ἐξασθενούσης τῆς εὐχαριστήσεως, ἧς αὕτη πρόξενος ἐγένετο. Διὸ καὶ ὁ Πλάυτος ἐπανελθὼν οὐδὲν ἄλλο εὕρεν ἐν Ρώμῃ εἰμὴ καρδίας πεπαγωμένης· ἐπομένως κατήνησεν εἰς τοσαύτην ὑπερβολικὴν ἔνδειαν, ὥστε ἠναγκάσθη, τὰ πρὸς τὸ ζῆν ὑστερούμενος, νὰ γίνῃ δοῦλος μισθιώτῳ παρά τινι ἀρτοποιῷ, μεταχειριζομένῳ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ γυρίζῃ τὸν χερρόμυλον(1). Ὁ Βάρρων (Varron), ὁμιλῶν περὶ τῆς ἀξιοσημειώτου ταύτης πράξεως, προσθετεῖ ὅτι ὁ ποιητὴς ἐπεχείρει προσέτι νὰ συνθέσῃ καὶ κωμωδίας, ὑποκλέπτων ὥρας τινὰς ἐκ τῆς ἐπιπόνου ταύτης ἐργασίας. Εἶνε δ' ἄγνωστον ἂν ἐτελείωσε τὸν βίον αὐτοῦ ἐν ταιαύτῃ ἔνδειᾳ. ἦτις βεβαίως ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν ἐτι μᾶλλον ἀνυπόφορος, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν εἶχεν εὐχαριστηθῆ εἰς τὸ νὰ ᾔηνε εὐτυχῆς καὶ ἀνεξάρτητος, ἔχων τὸν μέτριον ἐκεῖνον πλοῦτον, τὸν τοσοῦτον ἐπαινούμενον ὑπὸ τοῦ Ὁρατίου.

Σώζονται αὐτοῦ κωμωδίαί εἰκοσιν. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἐτιμήθη γενικῶς ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ διὰ τὴν καθαρότητα, τὴν ἐνέρ-

σιν εἰς αὐτὸν πολλὰς συγγραφὰς περὶ φιλοσοφίας καὶ ἱατρικῆς. Ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλίνιος ὁμιλοῦσι περὶ αὐτοῦ ὡς εἰσαγωγόνος εἰς τὸ ἑλλ. ἀλφάβητον τὸ Θ καὶ τὸ Χ. Σ. Μ.

(1). Οἱ νερόμυλοι καὶ ἀνεμόμυλοι εἶνε ἐφευρέσεις νεώτεραι. τότε δὲν ἐγίνωσκον νὰ ἀλέθωσι τὸν σῖτον δι' ἄλλου μέσου, εἰμὴ διὰ τοῦ βραχιονοῦ. Πρὸς τὴν ἐργασίαν δὲ ταύτην μετεχειρίζοντο πολλοὺς ἀργυρωνήτους καὶ, ὡς φαίνεται, τοὺς ἐνδεεῖς πολίτας, ἐπὶ τινι μισθῷ.

γειαν, τὴν ἀφθονίαν, καὶ τὴν γλαφυρότητα τοῦ λεκτικοῦ. Ὁ Βάρρων ἔλεγεν ὅτι, ἂν αἱ Μοῦσαι ἤθελον νὰ ὀμιλήσωσι λατινιστί, ὤφειλον νὰ δανεισθῶσι τὴν γλῶσσαν τοῦ Πλαύτου. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κικέρων ἐθαύμασε τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ τρόπον καὶ τὴν τελειότητα τῶν ἀστεϊσμῶν αὐτοῦ.

Ἐντούτοις ἐπὶ Αὐγούστου, ὅτε ἡ φιλοκαλία τῶν γραμμάτων εὐρίσκετο εἰς τὰς μεγάλας αὐτῆς προόδους, ἐμέμφθησαν τὸν ποιητὴν τοῦτον, διὰ τὴν στιχουργίαν αὐτοῦ, διὰ τινὰς ἀστεϊσμοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀνουσίους, διὰ σκώμματα ἀχρεῖα, λογοπαίγνια γελοῖα βωμολοχίας χονδρὰς καὶ ἀχρειολογίας ἀνυποφόρους. Ἄλλ' αἱ μομφαὶ αὗται δὲν ἐμποδίζουσιν ἡμᾶς τοῦ νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι ὁ ποιητὴς οὗτος ἐννοεῖ καλῶς τὸν χλευασμὸν, καὶ ὅτι οἱ χαριεντισμοὶ αὐτοῦ εἶνε ἐπιτυχεῖς.

Ἐχει δὲ τέχνην μὲν ὀλιγωτέραν, πνεῦμα δὲ περισσότερον ἢ ὁ Τερέντιος· διότι αἱ ραδιουργίαι αὐτοῦ εἶνε καλλίτερα ὠκονομημέναί τε περιπίπτοντα ζητήματα ποικιλώτερα καὶ ἡ πρᾶξις ζωηροτέρα εἰς τὰς αὐτοῦ κωμωδίας παρὰ εἰς τὰς τοῦ ἀντιζήλου. Ἐν ὅσῳ δὲ ἤκμαζον τὰ Λατινικὰ γράμματα, συνήκμαζε καὶ ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ.

Πλίνιος ὁ νεώτερος καὶ ὁ Κυντιλιανὸς ἀναμιμνήσκονται αὐτοῦ μετ' ἐγκωμίων. Καὶ μετὰ τὴν ἀναφώνησιν δὲ τῶν γραμμάτων αἱ κωμωδίαὶ αὐτοῦ καθιδύνουσιν εἰσέτι τοὺς νεωτέρους· ὁ θεῖος μάλιστα Μολιέρος ἐδανείσθη ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης πολλὰς θέσεις καὶ χαρακτῆρας, ἅτινα ἐκόσμησε καὶ ἐτελειοποίησε·

« tout ce qu' il a touché se convertit en or »

πᾶν ὅτι ἤγγισε (ὁ Μολιέρος) μετεβλήθη εἰς χρυσὸν » λέγει ὁ Βοαλώ.

Οὐχ ἤττον ὅμως εἶνε ἀληθές ὅτι ὀφείλει πολὺ εἰς τὸν Πλαῦτον, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ὀμολογεῖ τοῦτο.

Ὁ Πλαῦτος εἶχε τσαυτὴν ὑπερῆφάνειαν, ὅσην καὶ ἰκανότητα. Τοῦ δ' ἐπιτάφιον αὐτοῦ, ὅπερ δυσκολεύεται τις νὰ πιστεύσῃ, συνέθεσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐὰν ὁ Βάρρων ἦνε ἀξιοπίστος.

« ὁ Πλαῦτος δὲν ὑπάρχει πλέον. Θάλεια (1) »

(1) Ἡ Β' ἢ Η'. τῶν ἐννέα Μουσῶν, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, ἔφορος τῆς κωμωδίας καὶ τῆς βακχικῆς ποιήσεως. Σ.Μ.

» θακρύνει τὸ θέατρον εἶνε ἔρημον· οἱ γέλωτες,
» τὰ παίγνια, αἱ Μοῦσαι κλαίουσιν ἐπὶ τοῦ
» τάφου αὐτοῦ.»

Τὰ εὐγνώμονα ζῶα.

Κλέπτης, περιπλανώμενος εἰς τὸ δάσος διὰ νὰ εὔρη ἔρμαιόν τι, ἔπεσεν αἴφνης εἰς βάραθρον, τοῦ ὁποῦ το στόμιον, σκεπασμένον ἀπὸ ἐλαφρὸν στρώμα βρύων, δὲν εἶχεν ἰδεῖ. Ἐκπλαγείς ἀπὸ τὴν πτώσιν δὲν παρετήρησε κατ' ἀρχὰς εἰς ποίαν συνοδεῖαν ἡ τύχη τὸν ἔρριψεν. Ἄλλ' ἐντὸς ὀλίγου, περιφέρων τοὺς ὀφθαλμούς τριγύρω του, παρετήρησε μὲ τρόμον λέοντα, πίθηκον καὶ ὄφιν, πεσμένους πρὸ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν παγίδα.

Δυστυχία! ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ ὁ κλέπτης ὄλω; τρέμων, τί θὰ γίνω; Ἐὰν σιωπήσω, τὰ ἄγρια ζῶα θὰ μὲ κάμουν ὠραῖον παιγνίδιον καὶ θὰ διαρέσουν ἡσύχως τὸ σῶμά μου εἰς τρία μερίδια· ἐὰν κραυγάζω, ἡ φωνή μου θὰ τὰ κάμη μανιώδη· Ἐν τούτοις παρετήρησεν ὅτι οἱ σύντροφικ τῆς δυστυχίας δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον φοβισμένοι ἀπὸ αὐτόν. Ἀνέλαβε λοιπὸν ὀλίγον θάρρος, καὶ μὲ γοεράν φωνὴν ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν.

Ἐτυχῶς δι' αὐτόν ὁδοιπόρος τῶν ἐπέρινα ἀπὸ ἐκεῖ. Ἦτον ἄνθρωπος συμπαθητικός. Ἐτρεξε πρὸς τὰς ἀπελπιστικὰς φωνὰς τοῦ φυλακισμένου καὶ ἔρριψε τὸ σχοινίον εἰς τὸ βάραθρον. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅτε ἀντὶ ἀνθρώπου εἶδε πίθηκα πηδῶντα ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ εὐκίνητον ζῶον εἶχεν ἀσπάσει πρῶτον τὸ σχοινίον. Ὁ κλέπτης ἐξηκολούθει νὰ φωνάζῃ.

«Μὴ λυπῆσαι διότι μὲ ἠλευθέρωσες, εἶπεν ὁ πίθηκος εἰς τὸν ὁδοιπόρον· ἴσως θ' ἰσὺς σου γίνω ὠρέλιμος.» Καὶ ἔφυγε σκιρτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων τοῦ δάσους.

Τὸ σχοινίον κατέβη καὶ ἐκ δευτέρου. ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος, σύρων αὐτό, πόσον βαρὺ φορτίον! ἡ δύναμίς μου μόλις ἀντέχει. Λέγων ταῦτα παρετήρησε τὴν χαίτην καὶ τοὺς ὄνυχας λέοντος, ὅστις σκιρτῶν λέγει πρὸς αὐτόν: «Εὐχαριστῶ, γενναῖε μου εὐεργέτα, δὲν θὰ μετανοήσης, διότι μὲ εὐηργέτησες.» Ὁ λέων ἀπεμακρύνθη καὶ ἄρρησε τὸν ἄνθρωπον βεβυθισμένον εἰς φρίκην καὶ

θαυμασμόν. Ὅμως ὁ ὀδοιπόρος ἔρριψε καὶ ἐκ τρίτου τὸ σχοινίον, καὶ πάραυτα παμμεγέθης ὄφιν παριτυλίσσειται εἰς αὐτό, καὶ ἀναβαίνει ζωηρῶς εἰς τὸ χεῖλος: «Τύχη! ἐφώναξεν ὁ ὀδοιπόρος ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ὅλα τὰ τέρατα τοῦ ἔθους ἦσαν κρυμμένα εἰς τοῦτο τὸ βάραθρον;» Φίλε, τῷ ἀπεκρίθη ὁ ὄφιν, ὁ κάκιστος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις μένει, δηλ. ὁ ἄνθρωπος. Πίστευσέ με, ἄφησέ τον νὰ χαθῆ. Ἐὰν τὸν σώσης, θὰ φανῆ ἀχάριστος· ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ φανῶ τοιοῦτος πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν μου.»

Ὁ γενναῖος ὀδοιπόρος δὲν ἤκουσε τὸ φρόνιμον τοῦτο ζῶον· τὸ σχοινίον κατέθη πάλιν, καὶ ταύτην τὴν φορὰν ὁ κλέπτης ἀνέβη εἰς τὸ φῶς. Ἐπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐλευθερωτοῦ του, καὶ τῷ ὑπεσχέθη αἰώνιον εὐγνωμοσύνην. Ὁ ὀδοιπόρος ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, ἀφοῦ ἐσήκωσεν εἰς τοὺς ὤμους σάκκον ἀργυρίου, τὸν ὁποῖον ἔφερον εἰς τὴν πλησίον πόλιν.

Μόλις ἔκχμεν εἴκοσι βήματα καὶ φωνή τις τρομερὰ προσβάλλει τὸ οὖς του. «Ἦ τὰ χρήματα ἢ τὴν ζωὴν σου!» Στρέφει καὶ ἀναγνωρίζει μὲ φόβικην ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον πρὸ μικροῦ ἔσωσεν. Ἀποφασίζει νὰ ὑπερασπισθῆ· ἀλλ' ὁ ἀχάριστος τὸν ρίπτει κάτω, τὸν ἀπογυμνώνει καὶ τὸν δένει γυμνὸν καὶ αἱματωμένον εἰς τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου μὲ τὸ αὐτὸ σχοινίον, τὸ ἑποῖον τὸν εἶχεν ἀναδιβάσει ἀπὸ τὸ βάραθρον.

Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγανάκτησις ἐμποδίζουν πολὺν καιρὸν τὸν δυστυχῆ νὰ ἐκφωνήσῃ τὰ παράπονά του. Τέλος ἐκβάλλει φωνὴν διαπεραστικὴν. Πάραυτα ὁ πύθηκος σπεύδει διὰ πηδημάτων, λύει μὲ τοὺς ὀδόντας τὰ δεσμὰ τὰ ὁποῖα ἔσφιγγον τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας τοῦ εὐεργέτου του, καὶ ὑποστηρίζων αὐτὸν μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις του τὸν ὀδηγεῖ εἰς σπηλαιον γειτονικόν. Ὅτε τὸν εἶδε καθήμενον καὶ ὀλίγον ἤτυχον: «Ἦ ἐλευθερωτὰ μου, τῷ εἶπε σκιρτῶν ἀπὸ χαρὰν περὶ αὐτοῦ, βλέπεις ὅτι ἐφύλαξα τὸν λόγον μου;—Φίλε μου, τῷ ἀπεκρίθη ὁ ὀδοιπόρος, μὲ ἔσωσες ἐξ ἀνταμιωθῆς, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι θὰ ἀποθάνω ἀπὸ τὴν πληγὴν μου. Ὅχι— λέγει αἴφνης ὁ ὄφιν ἐξεληθὼν ἀπὸ ὀπῆν τινα εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου— δὲν θὰ ἀποθάνης· σὲ προσφέρω χόρτον τι, τὸ ὁποῖον θὰ σὲ θεραπεύσῃ παρευθὺς.—Γενναῖον ζῶον, ὑπέλαβεν ὁ πληγωμένος, καὶ σὺ ἐπίσης ἐφύλαξες τὸν λόγον σου; ἀλλ' εἶμαι πολὺ ἀδύνατος, πῶς θὰ ὀνηθῶ νὰ

φθάσω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δάσους: θὰ σέ φορτωθῶ εἰς τὴν ράχιν μου, εἶπε φωνή τις μουγγρίζουσα, ἥτις ἐπροσπάθει νὰ φάνῃ γλυκεῖα καὶ προσηνής· ἦτον ἡ τοῦ λέοντος, ὅστις πρὸ ὀλίγου ὤρμησεν εἰς τὸ σπήλαιον. Ἴδου ἐξηκολούθησε τὸ εὐγενές ζῶον, ρίπτον εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὀδοιπόρου σάκκον ἀργυρίου, ἰδοὺ ὁ θησαυρὸς, τὸν ὁποῖον ἐπῆρα ἀπὸ τὸν ἀχάριστον κλέπτῃν, ἀφαιρῶν τὴν ζωὴν του. Μεταχειρίσθη με ὡς ἵππον ἕως εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δάσους, καὶ θὰ ἐξοφλήσωμεν.

« Δέχομαι! εἶπεν ὁ ὀδοιπόρος συγκεινημένος ἀπὸ θαυμασμόν. Ὑψίστε Θεέ! ποία ἡ δύναμις τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ἤθελέ τις πιστεύσει ὀλίγον ἐπιδεκτικὰ αὐτῆς· καὶ πόσον ὁ ἄθλιος, ὅστις ἐπρόδωσε τὸν εὐεργέτην του, εἶνε κατώτερος τῶν ἀγριωτάτων ζῶων! Ἡ ἀχαριστία εἶνε τὸ αἴσχος τῆς ἀνθρωπότητος. »

Ἄφρονες (1).

Τόσον πολυάριθμα εἶνε τὰ εἶδη τῆς ἀφροσύνης, ὥστε καὶ ἐν μόνον αὐτῶν πολλοστὸν ἂν ἐπεχειροῦμεν νὰ περιγράψωμεν, θὰ ἐπληροῦμεν τόμον ὀλόκληρον. Τὰ θρία ἡμῶν ἐν τούτοις εἶνε στενὰ καὶ μόνον παραγράφους τινὰς ἐπιτρέποντα. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ περιορισθῶμεν εἰς γενικότητες, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ εἴπωμέν τι χρήσιμον, ὅτι θὰ διεγείρωμεν ὑποψίας, αἵτινες δυνατόν νὰ ὤφελῃσωσιν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ θελήσωσι ν' ἀναγνώσωσιν ἐπισταμένως τὰ ὀλίγα ταῦτα.

Πρὶν ἀρχίσωμεν ὅμως, πρέπον ἴσως εἶνε νὰ προτάξωμεν ὅτι μόνον περὶ τῶν εἰδῶν τῆς κατὰ κόσμον ἀφροσύνης, δηλαδὴ τῆς ἐναντίον τῆς παρ' ἀνθρώπων καλουμένης φρονήσεως, πρόκειται νὰ ἱλαλήσωμεν. Ἡδυνάμεθα ἀπὸ σκοπιᾶς πολὺ ὑψηλοτέρας καὶ μὲ πλατυτέραν ἄποψιν νὰ κάμωμεν λόγον περὶ τοῦ τί ἐστὶ φρόνησις καὶ τί ἀφροσύνη—ἦτο βεβαίως μεγάλης ἐγκοσμίου φρονήσεως ἀνθρώπος ὁ « πλούσιος ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου εὐφόρησεν ἡ χώρα » καὶ ὁ ὁποῖος

(1) Ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ Συμυρναϊκοῦ Συλλόγου « Ἐλιχῶνος. » Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικῶ.

εἶπε πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ «ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου,» ὁ Θεὸς ὅμως εἶπε πρὸς αὐτὸν «ἄφρον, ταῦτα τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ» (1). «Τί γὰρ ὠφελῆται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδῆσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ;» (2) Ἐνταῦθα ἡ φρόνησις εἶνε ἀφροσύνη· ἡ σύνεσις εἶνε μαρτία—ἀλλὰ τὸ θέμα ἡμῶν εἶνε βαθμοῦ χαμηλοτέρου· πρόκειται περὶ τῶν κατὰ τοῦτον τὸν κόσμον ἀφρόνων καὶ ἀφροσύνης. Καὶ διὰ τὸ ἐλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον, ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν πολυάριθμον τάξιν τῶν φυσικῶν βλακῶν, οἵτινες ἔχουσι ἀνάγκην ἐγκεφάλου, καὶ οἵτινες, ἐὰν ἡ πείρα πάντων τῶν παρελθόντων χρόνων ἦνε τοῦ μέλλοντος ἐχέγγιον, θὰ ἔχουσι χρεῖαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐπίσης. Οὗτοι ἀποτελοῦσι τὴν στενοκέφαλον ἐκείνην κλάσιν, ἐκ τῆς ὁποίας οὐδὲν οὐδέποτε θέλει προκύψει διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι οὐδὲν οὐδέποτε θέλει εἰσχωρήσει εἰς αὐτούς. Κοινωνικῶς δυνατόν νὰ θεωρῶνται οὗτοι ὡς εἶδος ἀνθρωπίνων αὐτομάτων, ἅτινα διέρχονται τὴν ζωὴν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς σχεδὸν ὅπως καὶ πᾶσα μηχανὴ ἐκτελεῖ τὴν αὐτῆς ἐργασίαν—ἦτοι ὠθούμενα ὡς ἐκείνη ὑπὸ τῶν περιστάσεων εἰς εἶδος τι καλωμάτος, ἢ τροχιάς, ἢ γραμμῆς σιδηρᾶς, ταξειδεύουσι κατὰ μῆκος αὐτῆς προχωροῦντα καὶ ὀπισθοδρομοῦντα μέχρι τέλους.

Τοιοῦτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαντῶνται εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀμαθῶν, ἀναθετραμμένοι ἵνα διάγωσιν εἶδος ζωῆδος ὑπάρξεως, ὀλίγας μόνον διανοητικὰς ἐργασίας ἢ πνευματικὰς τέρψεις ἔχοντες καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ κόσμου οὐδεμίαν συνήθως κλίσιν δεικνύοντες πρὸς πᾶσαν μὴ καθαρῶς σωματικὴν ἡδονήν. Μέγα ὅμως θὰ διεπράττομεν ἀμαρτήματα, ἂν ὑπεθέτομεν ὅτι ἡ κλάσις αὐτῆ τῶν ἀφρόνων ἀποτελεῖται μόνον ἐξ ἀτόμων ἀνηκόντων εἰς τὰς κοινῶς ὀνομαζομένας χαμηλοτέρας ἢ ταπεινοτέρας τάξεις. Ἀπ' ἐναντίας, οὐκ ὀλίγοι τούτων κατέχουσι σεβαστάς, πολλακίς δὲ καὶ ὑψηλὰς θέσεις, ἀπολαμβάνοντες περιουσίας, εἰς ἣν ἐρρίφθησαν ὑπὸ τῆς φορᾶς περιστάσεων, ὑπὸ τῆς τύχης τῆς γεννήσεως ἢ ὑπὸ γεγονότων ἀνεξαρτήτων τῆς ἰδίας αὐτῶν

(1) Λουκ. ιβ'. 16

(2) Ματθ. ις'. 26

δυνάμει, Οὔτοι εἶνε οἱ τυχηροὶ ἄφρονες, καὶ ἐκ πάντων τῶν βλακῶν, τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, οὔτοι εἶνε κατὰ τινα τρόπον, εἰς οὓς ἐπὶ μᾶλλον ἀνήκουσι τὰ συγχαρητήρια. Ἐνίοτε ἀπαντῶμεν αὐτοὺς εἰς βουλευτήρια, καὶ ἐνίοτε εἰς γερουσίας ἀκόμη, ἀλλὰ συχνότερον εἰς ἱεροφυλακεία, εἰς ἐταιριῶν καθιδρύματα ἢ ὡς μέλη ἢ καὶ ἐπὶ διοικητικῶν ἐδρῶν. Ὡς μέλη σώματτειν ἐνεργοῦσιν ἄρκετὰ ἀβλαβῶς, καὶ εἶνε εἶδος ἀψύχου βίου ἢ ἔρακτος (σαθούρας), δίδοντες βαρύτητα καὶ στερεότητα εἰς τὰ πραττόμενα διὰ τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἐπιβαρυντικῆς αὐτῶν σεβασμότητος. Λάμπουσιν, ἂν μάλιστα φέρωσι καὶ τίτλους ἢ περιτυλίγματα εἰς τὰ αὐτῶν ὀνόματα, ὡς προϊστάμενοι καταστημάτων τινῶν, ὁπότε θέτουσι τὴν ὑπογραφὴν αὐτῶν εἰς ἔγγραφα τῶν ὁποίων τὸ ἐμπεριεχόμενον οὔτε γινώσκουσιν οὔτε φροντίζουσι ποτὲ νὰ μάθωσι, καὶ λαμβάνουσι περιοδικῶς τὸν μισθὸν τῶν, κολακευόμενοι τὴν συνείδησιν ὅτι ἐκέρδησαν αὐτόν. Οὔτοι εἶνε οἱ κατ' ἐξοχὴν κολάζουσι τῶν ἀνθρώπων, περιτυλισσόμενοι προσκεφάλαια διὰ τὸν φόβον τοῦ ψύχους καὶ βελαντισσομένου πανταχόθεν, ἔχοντες πολυταλάντους ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς μετὰ τοῦ ἀρογραμοιβοῦ τῶν πᾶν δὲ δύσκολον ἔργον εἰς τὴν τῆς ζωῆς πάλην ἐνεργεῖται ὑπὲρ αὐτῶν ὑπὸ ἄλλων. Κοινῶς ἡ εὐτυχὴς αὕτη μερὶς ἀποτελεῖται ὑπὸ ἐξαιρέσεων, καὶ ὅμως ἄξιον ἀπορίας πόσον πολὺ ἀριθμὸς εἶνε· σχεδὸν δὲ ὑπάρχει μυστήριον τόσον περίπλοκον, ὅσον ἡ διηνεκὴς εὐπραγία ἀτόμων εἶδους τοιοῦτου, καὶ ἡ ἐντελής ἄγνοια τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ ἀτοπημάτων, τῶν ὁποίων αἵτιοι γίνονται. Οὐδεμίαν κατ' οὐδένα τρόπον εὐρίσκει τις εὐχαρίστησιν μετ' αὐτῶν σχετιζόμενος· μήτε ἐλκύονται· μήτε φροντίζουσι νὰ ἐλκύσωσιν ἄλλον· ἀρκοῦμενοι αὐτοὶ ἑαυτοῖς, δύνανται νὰ πληρῶσι τὴν σφαῖραν ἐντὸς τῆς ὁποίας κινουῦνται ἄνευ τῆς βοήθειας ἑτέρου. Ἐάν τις μετ' αὐτῶν σχετισθῇ, οὐδὲν ἀποκλειστικῶς ὠρελεῖται. Ἀναμασῶντες πάντοτε τὰ κοινὰ, οὐδέποτε ἀποτολμῶσι πρωτότυπὸν τινα παρατήρησιν· εἶνε ὅμως ἔτοιμοι νὰ ὑψηλοφρονήσωσι καὶ νὰ κατηγορήσωσι τὴν εἰς ἄλλους ἀπαντωμένην πρωτοτυπίαν ἢ ἐπικίνδυνον νεωτερισμὸν εἶδος.

Ἀκολούθως ἔρχονται οἱ φητασμένοι ἄφρονες, οἵτινες φητάζονται ἑαυτοὺς ἀγχινοὺς καὶ πρὸς ὅποιονδῆποτε ἴτους. Ἡ τάξις αὕτη δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν νόσου—εἰς τὰς

προσβολὰς τῆς ὁποίας πολλοὶ ὑπόκεινται κατὰ τὰς πρώτας τοῦ βίου ἡμέρας—εἰδους λέπρας, ἧτις ἐκπαῖ εἰς τρελλοφαντασιοπληξίαν. καὶ ἧτις ἐκσπῶσα ἐντελῶς καὶ ἀθῶως θεραπεύεται· στραφεῖσα ὅμως πρὸς τὰ ἐντός, ὡς οἱ παιδαγωγοὶ λέγουσι, καὶ τὸ ὅποιον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει, οὐδέποτε ἰατρεύεται. Τὰ μᾶλλον ἀξιοθρήνητα τῶν θυμάτων ταύτης τῆς ἀταξίας εἶνε οἱ ἀτυχεῖς ἐκεῖνοι νεανίαί, περὶ τῶν ὁποίων κάποτε ἀκούομεν, ὅτι, κληρονομοῦντες καταστάσεις μεγάλας, πρὶν εἶτι ἀποκτήσωσι τὴν ἀπαιτούμενην πρὸς διοίκησιν αὐτῶν ἰκανότητα, πίπτουσιν εἰς κολάκων καὶ ἀπατεῶνων ὄνυχας, τῶν ὁποίων καταπτῶσι χῆνες, καὶ οἱ ὅποιοι μαδιζοῦσιν αὐτοὺς μέχρι τελευταίου πτεροῦ. Καλὸν τούλάχιστον ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν φαντασμενοαφρόνων δὲν ἀξίζουσι τὸν κόπον νὰ μαδιθῶσιν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου δύνανται καὶ τρόπον τινα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἤττον ἀξιοθρήνητοι. Ἐὰν ὑπὸ τοιαύτην διατελῶν ὁ φαντασμένος μεταχειρισθῆν εὐτυχῆσῃ ν' ἀπαλλαγῇ, καλῶς· εἰ δὲ μὴ, τὸ δυστυχὲς πλάσμα διαμένει φθειρόμενον καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνάγκη νὰ ὑποφέρωσιν αὐτὸν ὅπως δύνανται.

Ἐγχοῦτί τινα πρὸς τούτους ὁμοιότητα καὶ οἱ ἀνυπόφοροι ἐκεῖνοι μουσομανεῖς λεγόμενοι (*dilettante amateurs*), οὔτινες, μακρὰν τοῦ νὰ φαντασθῶσιν ἑαυτοὺς ἀφρονας, νομίζουσιν ὅτι εἶνε προωρισμένοι νὰ διδάξωσιν ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Γινώσκοντες ὀλίγα, συμπεραίνουσιν ὅτι γινώσκουσι τὰ πάντα καὶ εἶνε ἔτοιμοι νὰ ἀποφαίνωνται πάντοτε καὶ περὶ παντός. Δυστυχῶς ἡ τῶν αὐτευχαριστημένων ἡμιμαθῶν τούτων τάξις καθ' ἑκάστην πληθύνεται καὶ πρὸς ἀπάσας τὰς διευθύνσεις ἐξαπλοῦται. Εἶνε καλλιτεχνικοί, μουσικοί, νομισματολογικοί, ἀρχαιολογικοί, ἐπιστημονικοί, μεταφυσικοί, ἢ παντοιολογικοί· ὅ,τι δὴποτε ὅμως καὶ ἂν ἦεν καὶ ὀπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται, εἶνε ἡ ἀσχημία τοῦ ὁμίλου ἐκείνου, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξοθελιζῶνται. Τὴν ὑπαρξιν καὶ τὰς ἐπιπολαίους αὐτῶν γνώσεις χρεωστοῦσιν, εἰρήσθω καθαρῶς, εἰς τὸ τὰ πάντα εὐκόλα καταστήσῃν σημερινὸν σύστημα, δι' οὗ τέχνη, ἐπιστήμη, φιλοσοφία καὶ πᾶσα ἐν γένει γνῶσις, καταβιβασθεῖσα καὶ αὐτοῖς ταπεινοτάτοις πνεύμασι κατέστη προσιτή. » Ἡ φήμωσις τῶν τοιούτων δὲν εἶνε εὐκολογία, ἂν καὶ ἐνίοτε ἐπιτυγχάνεται ἀπηνῶς πως ὑπὸ παρομοίου ὑπε-

ρεκτραχηλισμένου ἄφρονος πρὸς μεγάλην τῶν παρευρισκομένων τέρψιν.

Διακεκριμένη ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἀφρόνων εἶνε καὶ ἡ θέσις τοῦ λόλου, τοῦ ἀνθρώπου δηλοῦντι ἐκείνου ὅστις ἔχει τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ εἰς ἀκατάπαυστον κίνησιν· Δὸς εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν καὶ θέλει λαλεῖ ὥρας ὀλοκλήρους· μὴ δώσης εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν, καὶ πάλιν θέλει λαλεῖ (περὶ οὐδενός, ἐννοεῖται) μὲ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς εὐχέρειαν καὶ εὐστροφίαν καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἀπεραντολογίαν. Ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε γὰ λαλῆ περὶ ἑαυτοῦ· ὅθενδῆποτε δὲ καὶ ἂν ἀρχίσῃ, ἢ ἄλλος τις ἤρχισε, στρέφεται πρὸς τοῦτο τόσον φυσικῶς ὅσον καὶ ἡ μαγνητικὴ βελὸνῃ πρὸς τὸν βόρειον πόλον. Προτιμᾷ γὰρ λαλῆ κακῶς μᾶλλον περὶ ἑαυτοῦ, παρά νὰ μὴ λαλῆ διόλου· καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐπιθυμεῖ ὥστε καὶ οἱ ἄλλοι νὰ πράττωσι πρὸς αὐτὸν τὸ ὅμοιον μᾶλλον, παρά νὰ μὴ ἀναφέρωσι διόλου τὸ ἄτιμόν του. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι φαίνεται ὅτι ζῶσι μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ λαλῶσι· τὸ δὲ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον δεκνύουσι πρὸς τὴν ἀκατάπαυστον φωνασκίαν, τὴν ὁποῖαν ἄλλοι μετὰ χαρᾶς θά'κατέπαυον, ἐκδηλοῦται ἐνίοτε καὶ διὰ τρόπου λίαν ἀλλοκότου. Βλέπεις λ. γ. τὸν ἀπεραντολόγον ἐν τῇ τραπέξῃ ἀναλαμβάνοντα μὲν νὰ μοιράσῃ τὸ φαγητὸν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας, κρατοῦντα δὲ ἐντὸς τῆς παροψίδος τὴν μάχαιραν, ἀφίνοντα αὐτὸ νὰ κρούνη, τοὺς συγκαθημένους περιμένοντα, τὰ πάντα ἐν ἀνωμαλίᾳ, ἐνῶ αὐτός, λησμονῶν τὰ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην χρέη του, ἀπεραντολογεῖ. Ἀπαντᾷς αὐτὸν ἡμιπνιγόμενον ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι καὶ μὲ γεμάτον τὸ στόμα δὲν παύει τὴν πολυλογίαν, ἢ σηκονόμενον ἀπὸ συμπόσιον σχεδὸν νῆστιν, ἐπειδὴ ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἔρωγον καὶ ἔπινον ἐκεῖνος ἐλάλει. «Ὁμιλεῖς τόσον πολὺ» εἶπεν ὁ Γ. «ὥστε δὲν αἰσθάνομαι τὴν γεῦσιν τοῦ φαγητοῦ μου» καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ πλεῖστ' ἄλλα, ἐπειδὴ ὁ ἀκαταπαύστως λαλῶν εἶνε τρομερὸς ἐφιάλτης καταστρέφων πᾶν εὐφροσύνης εἶδος.

Μεταξὺ τῶν ἀφρόνων δυνατὸν νὰ καταταχθῶσιν οἱ ἀπερίσκεπτοι ἐκεῖνοι ἐργοπρόθυμοι ἄφρονες, οἵτινες ἀναλαμβάνουσιν ἔργον τι χωρὶς πρότερον νὰ σκεφθῶσι καὶ σταθμίσωσιν αὐτό, καὶ ἀκολούθως σπαταλῶσι τὰς ἡμέρας καὶ νύκτας τῶν ὑπομένωντες τὴν τιμωρίαν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀπερίσκεψίας· οἱ ἀ ν α β ἄ λ λ ο ν τ ε ς ἄφρονες, οἵτι-

νες ἀφίρουν «ἐς αὐρίον» ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πράξωσι σήμερον καὶ καταφθείρουν οὕτω τὴν ζωὴν αὐτῶν, περιμένοντες «αὐρίον» τὸ ὅποῖον οὐδέποτε ἀνατέλλει· οἱ φατριάζοντες ἄφρονες, οἵτινες συνδέονται μετ' ἀνθρώπων, ἵτους ὁποίους δὲν ἀγαπῶσι, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐκδικηθῶσιν ἄλλους, τοὺς ὁποίους ἀποστρέφονται· οἱ π α ρ α λ υ μ ἔ ν ο ι ἄφρονες, οἵτινες θυσιάξουσιν εἰς τὸν διάβολον τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ὑγίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Πλάστης ἐδώρησεν εἰς αὐτούς· οἱ σ φ ε τ ε ρ ι σ τ α ί, οἵτινες εἰκότως ἀπολαχτίζονται, ὅταν φωραθῶσι προσπαθοῦτες νὰ οἰκιοποιηθῶσι προτερήματα ξένα καὶ νὰ θερίσωσι θερισμόν, τὸν ὁποῖον ἄνδρες φρονιμώτεροι ἐκείνων ἔσπειραν· οἱ π ο λ υ τ ε λ ε ι ο μ α ν ε ῖ ς ἄφρονες, οἵτινες ἐξαντλοῦνται μέχρι τελευταίου ὄβολου καὶ καταστρέφουσιν ὄνομα καὶ ὑπόληψιν, ἔτι καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐνλοτε, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τὸ ἐπονείδιστον τῆς ἐπιδείξεως καὶ πασιφανείας πάθος· καὶ οἱ φ ι λ ἄ ρ γ υ ρ ο ι ἄφρονες, οἵτινες βεβηλοῦσι τὰ δῶρα τῆς θείας Προνοίας, στεροῦντες ἑαυτοὺς τῆς ἀπολαύσεως, ἢ ἀρνούμενοι τὴν μετάδοσιν αὐτῶν πρὸς ἄλλους.

Ἀκολούθως ἔρχονται οἱ γ ρ α μ μ α τ ι σ μ ἔ ν ο ι ἄφρονες—διότι εἶνε ἀληθέστατον ὅτι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίξῃ γράμματα, ἔτι δὲ νὰ ἦνε καὶ σοφὸς ὡς πρὸς τι, καὶ ὅμως νὰ ἦνε ἄφρων πρὸς τὰ ἄλλα.— Τί πρέπει νὰ εἴπωμεν δι' ἕνα φιλόσοφον, ὅστις ἀνατέμνει τὸν ὑλικὸν κόσμον ἢ τὸν ἠθικόν, ἐνῶ αὐτὸς χάνεται ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου τῶν μεταφυσικῶν; Δὲν εἶνε τάχα ὅμοιος πρὸς τὸ μικρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον θραύει τὰ παιγνίδιά του διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς των καὶ ἀκολούθως κλαυθμηρίζει ἐπὶ τῶν τεμαχιῶν. τὰ ὁποῖα δὲν δύναται πλέον νὰ συνάψῃ; καὶ τὸ μὲν ὅπως καὶ τὸ δὲ εἶνε ἀφροσύνη. Ἄλλ' ἔτι ἀφρονέστερος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις ἂν καὶ γνωρίζει νόμους τῆς φύσεως, «πιστεύει ὅτι ἡ παγκόσμιος αὕτη δημιουργία ὑπάρχει ἄνευ δημιουργικοῦ πνεύματος.» «Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ: οὐκ ἔστι Θεός.»

Ἐπὶ τὴν ἀφροσύνην προσέτι οἱ δ ο ξ ο μ α ν ε ῖ ς ἄφρονες, οἱ ἄνθρωποι δηλαδὴ ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποκτήσωσι φήμην καὶ νὰ γίνωσιν ἐξουσιασταὶ παραγνωρίζουσιν ἕνεκα τοῦ σκοποῦ των τὰ μέσα καὶ προτιμῶσι πασίγνωστον μᾶλλον παρὰ καλὸν ὄνομα. Πᾶς ὁ ποιῶν ταυαύτην προτίμησιν εἶνε ἄφρων, ὁ δὲ κόσμος ἄς λέγῃ περὶ αὐτοῦ ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ.

Εἶνε χαρακτηριστικά τινὰ τοῦ ἄφρονος, τὰ ὅποια ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ κρύψῃ καὶ διὰ τῆς δεξιῆς τῶν ὁποίων εὐκόλως ἀναγνωρίζεται. Ἐκθέτομέν τινὰ ἐξ αὐτῶν. Ὁ ἄφρων ὀργίζεται ἄνευ ἀποχωρήσεως αἰτίας, καὶ φυλάττει τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἀκόμη καὶ ὅτε τὸ αἴτιον αὐτῆς πλέον δὲν ὑπάρχει· λαλεῖ ἄνευ σκοποῦ καὶ εὐρίσκει ἡδονὴν εἰς τὸν ἦχον τῆς ἰδίας φωνῆς του· συνδέει σχέσεις μετὰ προσώπων, περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν γινώσκει· ἐξετάζει περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἐνδιαφέρουσιν αὐτόν, καὶ ὁμιλεῖ, ὅταν πρέπη νὰ σιωπᾷ· δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διακρίνῃ χαρακτῆρα· φαίνεται εὐμετάβλητος ὡς ὁ καιρὸς καὶ ἀκαταπαύστως ἀλλάζει γνώμην, ἐπεικῶν σήμερον ὅ,τι χθὲς ὕβριζε καὶ ὅ,τι αὐριον πάλιν θέλεις ἀποκηρύξει. Ἡ εἰς ἄλλον ἀπαντωμένη ὑπεροχὴ, ἥτις θέλγει καὶ καθυδύνει τὸν φρόνιμον, ἐρεθίζει, καὶ προσβάλλει αὐτόν, ἐπειδὴ πληγόνει τὴν οἴησίν του. Ἐὰν ἀπαντηθῇ ἄνευ προλήψεων, τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει οὔτε ἀρχάς, ἀποροίψας ἀμφοτέρω ὡς ἐκ τῆς ἀνικανότητος τοῦ νὰ διακρίνῃ τὰς μετὰ τῶν δέ. Καί, διὰ νὰ μὴ ἐκτεινώμεθα περὶ πλέον ἐπὶ τῆς θελκτικῆς ταύτης ὑποθέσεως, εἶνε ἄνθρωπος ὅστις μωρολογεῖ διὰ τὸ παρελθόν, μεγαλαυχεῖ διὰ τὸ μέλλον καὶ συστηματικῶς σπαταλᾷ ἢ καταχράται τοῦ παρόντος.

Τοὺς χαρακτῆρας τούτους δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόζωμεν κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ νὰ ἀφελώμεθα, ἐὰν ἔχωμεν τὴν ἀπαιτουμένην δεξιότητα νὰ κάμνωμεν τοῦτο φρονίμως. Ἐὰν ὅμως, λαμβάνοντες αὐτούς, περιερχώμεθα τὸν κόσμον, μετρῶντες ἕνα ἕκαστον δι' αὐτῶν, ὡς διὰ πῆχους καὶ κανόνος, καὶ ὑποτάσσοντες πάντα τὸν προστυγχάνοντα ὑπὸ τὴν σημαία αὐτῶν, τότε διατρέχομεν μέγιστον κίνδυνον νὰ καθέξωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐνεκα τοῦ κόπου μας τούτου, θέσιν τινὰ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀφρόνων. Θὰ ἦτο ἴσως προτιμότερον νὰ ἐμελετῶμεν αὐτοὺς τατὰ μόνας, νὰ ἐφηρμοζομεν τινὰς ἐξ αὐτῶν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν νὰ ἐφροντίζομεν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς ἡμῶν ἀπὸ ἐκείνης τῆς τάξεως, εἰς ἣν θὰ ἐβλέπομεν ὅτι ἀνήκομεν.

Κωνσταντίνος Οικονόμος.

Ἐγεννήθη τῇ 27 Αὐγούστου 1780 ἐν Τσαριτσάνῃ τῆς Θεσσαλίας ἐκ πατρὸς Κυριακοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς Ἐπισκοπῆς Ἐλασσῶνος, καὶ μητρὸς Ἀνθῆς. Ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ λογίου πατρὸς αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν γλῶσσαν, τὴν δὲ γαλλικὴν παρὰ Ζήση Κάθρα ἱατροῦ ἐξ Ἀμπελακίων. Δωδεκαέτης προεχειρίσθη Ἀναγνώστης καὶ ἐξεφώνησεν ἐπὶ

ἄμβωνος λόγον ἰδιοπόνητον. Τὸ εἰκοστὸν δὲ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας διατρέχων ἐχειροτονήθη διάκονος καὶ πρεσβύτερος. Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ προχειρίσθη οἰκονόμος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἐλασσῶνος καὶ ἱεροκλήρου, ἄγων τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἐκτοτε περιῆγε πόλεις καὶ κώμας Θεσσαλικὰς, εὐαγγελίζων καὶ κηρύττων τὸν θεῖον λόγον, καὶ παρὰ πάντων εὐφημούμενος καὶ φιλούμενος ἐπὶ εὐγλωττία καὶ γνώσειν. Εἰσέτι ἀναγινώσκονται ἐπιγράμματα, ἔργα τοῦ σοφοῦ τούτου διδασκάλου, εἰς ἐκκλησίας, βρύσσεις, γεφύρας, μνήματα, δι' ὧν διέβαινε.

Κατὰ τὸ 1806 εἶχεν ὑποκινηθῆ ἑπανάστασις ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ, τῆς ὁποίας συναγωνιστὴν ἐθεώρησαν καὶ τὸν Οἰκονόμον. Καταμνηθεὶς θῆεν ὡς τοιοῦτος ἀπήχθη εἰς Ἰωάννινα καὶ φυλακισθεὶς μόλις διέφυγε τὸν θάνατον, ἄδρως πληρώσας τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ εἰς τὸν τῆς Ἡπείρου σατράπην. Ὁ τότε πατριαρχεὺς τῶν Γρηγόριος Ε΄. θεωρῶν τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ διαμονὴν αὐτοῦ ἐπικίνδυνον, διὰ τὰς τότε ἀνωμάλους περιστάσεις, μετεκάλεσατο αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς εἰς τὸ κατὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Σερρών σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (1 Αὐγούστου 1808).

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ Σμουραῖοι ἐνισχυόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἀπεφάσισαν τὴν σύστασιν καὶ δευτέρου ἐν τῇ πατρίδι σχολείου, καὶ ὡς διδασκάλους προσεκάλεσαν τὸν Οἰκονόμον καὶ Κούμαν, οἵτινες δεξάμενοι τὴν πρόσκλησιν ἤλθον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1808 καὶ συνέστησαν τὴν δευτέραν ταύτην σχολὴν, ἀρξαμένην τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1809. Ἀλλὰ μετὰ ἓνα ἐνιαυτὸν καταργηθεῖσα ὑπὸ τῶν προστατευόντων τὴν παλαιὰν καὶ Εὐαγγελικὴν λεγομένην σχολὴν, μετ' ὀλίγον διὰ συνδρομῆς φιλομαθῶν καὶ φιλοκάλων ἀνδρῶν ἤρξατο αὖθις μετ' ὄνομα Φιλολογικὸν Γυμνάσιον (1 Σεπτεμβρίου 1810).

Ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ ἐδίδασκεν ὁ μὲν Οἰκονόμος τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, τὴν δὲ φιλοσοφίαν μετὰ τῆς σειρᾶς τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν ὁ Κούμας. Μετὰ τούτων ἠνώθη μετ' ὀλίγον ἔλθων ὁ αὐτάδελφος τοῦ Κωνσταντίνου Στέφανος Οἰκονόμος, διδάσκων τὴν Φυσικὴν ἱστορίαν καὶ χημείαν καὶ τὴν λατινικὴν γλῶσσαν.

Ὁ τρόπος τῆς παραδόσεως τοῦ Οἰκονόμου οὐδὲν ἦν ἐπιδει-

κτικός, ἀλλὰ σαφὴς καὶ συγκερασμένος μὲ ἀφέλειαν καὶ εὐκρίνειον, μ' ἐνάργειαν συνάμα καὶ ζωηρότητα, πρὸς δὲ ἀναλυτικὸς, πλήρης παρατηρήσεων καὶ παραδειγμάτων διαφόρων. Ἦσαν δὲ τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραδιδόμενα μαθήματα ἀκριβῶς ἐφηρμοσμένα εἰς πᾶσαν κλάσιν, κατὰ τὴν δεκτικότητα καὶ ἡλικίαν τῶν σπουδαζόντων, καὶ βλα ἀνάλογα. Καὶ ἐπεθύμει μὲν οἱ μαθηταὶ νὰ γίνωσι σοφοί, ἐπιστήμονες, τεχνικοί, εὐγενεῖς περὶ τοὺς τρόπους, ἀκριβορρήμονες περὶ τὴν φράσιν. ἀλλὰ πρὸ πάντων ἠγωνίζετο καὶ ἤθελε νὰ τοὺς ἴδῃ **ΘΗΚΟΥΣ** καὶ **ΕΝΑΡΕΤΟΥΣ**. Εἶχε δὲ συντελούσας πρὸς εὐκρινῆ μετάδοσιν τῆς πολυμαθοῦς καὶ κριτικωτάτης διδασκαλίας του πᾶσαν σχεδὸν ἐπιστήμην καὶ τέχνην ὁ πολυειδήμων Οἰκονόμος, ἀπὸ μὲν τῆς λογικῆς προμηθεύμενος τὴν μέθοδον, ἀπὸ τῆς μεταφυσικῆς τοὺς ἀρχικοὺς νόμους, ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τὰς ὑψηλὰς καὶ μεγάλας ἐννοίας, ἀπὸ τῆς γεωμετρίας τὴν τάξιν καὶ ἀλληλουχίαν, ἀπὸ τῆς ρητορικῆς τὴν ἀμίμητον ἐκείνην χάριν, δι' ἧς συνεκίνει ἐξαισίως καὶ διηγεῖρεν ὄχι μόνον τὸν νοῦν πρὸς θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν εἰς κατάνυξιν, καὶ ἀπὸ τῆς θεολογίας τέλος τὰς σωτηριώδεις ἐκείνας ἐμπνεύσεις, ὑφ' ὧν κάτοχος καὶ ἔνθους ἐμυσταγωγεῖ καὶ ἀνεπτέρονεν εἰς τὰς ὑψηλὰς καὶ θείας θεωρίας τοὺς συνόντας.

Ἐξήσκει δὲ πάντοτε τοὺς μαθητὰς ὁ ἀκάματος καὶ μέγας ἐκεῖνος διδάσκαλος εἰς τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων τὴν ἀπαγγελίαν, διὰ ν' ἀποκτῶσι καλὴν προφοράν, νὰ συνηθίζωσι τὴν ἀκοὴν εἰς τὸν λεκτικὸν ρυθμὸν καὶ τὴν ἁρμονίαν καὶ νὰ ἐκτυπένωσι ζωηρότερον εἰς τὸν νοῦν τὰ σπουδαζόμενα. Καθῆκον τῶν μαθητῶν ἐθεώρει ὡσαύτως τὴν ἀποστήθισιν τῶν ὠραιοτέρων περικοπῶν τοῦ ἀνά χειρὰς συγγραφῆως καὶ ποιητοῦ, πρὸς ἄκνησιν τῆς μνήμης καὶ πρὸς πλουτισμὸν τοῦ νοῦς μὲ ἰδιωτισμοὺς καὶ φράσεις μὲ καλλιτεχνίαν καὶ ὀρθῆς συντάξεως τρόπους, μὲ διαφόρους ἰδέας καὶ ῥήσεις ἔδιδε πρὸς τοῦτοις εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν ἀφορμὴν ν' ἀπανθίζωσιν, ὡς μέλισσαι, ἐκ τοῦ λειμῶνος τῶν Μουσῶν τὰ κάλλιστα, ἀπαιτῶν ἀπὸ αὐτοῦ γυμνάσματα ρητορικὰ καὶ ποιητικὰ εἰς τε τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἔνεκα τῶν διδασκόντων, τὸ ἐν Σμύρῃ Γυμνάσιον τοιαύτην ἀπέκτησε φήμην, ὥστ' ἐνταῦθα πολλοὶ πολλαχόθεν τῆς Ἑλλάδος συνέρρον οἱ μαθητεύοντες. Προχωροῦντος δὲ τοῦ χρόνου, τὸ φιλολογικὸν γυμνάσιον ἐκ μερικῶν κατέστη δημόσιον (1842), μ' ὄλας τὰς θορυβώδεις κραυγὰς καὶ ἀντενεργείας τῶν ἀντιζήλων.

Ἐπὶ τέλους ὁμοίως ἐπειδὴ τὰ σκάνδαλα κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔπαυον, μὴ ὑποφέρων γὰ βλέπει τὴν Σμύρνην διασχιζομένην ὑπὸ τῆς θεοστυγοῦς ἔριδος ἀπουσιάζοντος μάλιστα καὶ τοῦ Κούμα τότε εἰς τὴν Βιέννην, μετέβη εἰς Μιτυλήνην τῷ 1849, ἀφ' ἧς Γρηγόριος ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ αὐτὸν Σύνοδος τὸν προσεκάλεσαν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἵνα κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Οἰκονόμος κατέφυγε μετ' ἄλλων εἰς Ὀδησσόν. Ἐκεῖ κομισθέντος μετ' οὐ πολὺ τοῦ λειψάνου τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας, ὁ διαπρύσιος τῆς ὀρθοδοξίας κήρυξ ἐξεφώνησε τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον ἐπικήδειον. Ἐν Ὀδησσῷ δ' ἐξεφώνησε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκεῖνους λόγους, τοὺς ἐν Βερολίῳ ἐκδοθέντας. Προσκληθεὶς ὕστερον εἰς Πετροῦπολιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐν τῷ ὀλίγῳ ἄριστῳ ἐκμαθῶν τὴν Σλαβωνικὴν γλῶσσαν συνέγραψε τὸ περισπούδαστον περὶ συγγενείας τῆς Σλαβωνορωσσοικῆς γλώσσης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν σύγγραμμα, καὶ μετὰ δύο ἔτη (1830) τὸ περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώττης πολυμαθὲς αὐτοῦ πόνημα.

Ὁ σύλλογος τῆς ἐν Πετροπόλει ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας τὴν πολυμαθειαν καὶ τοὺς καινωφελεῖς πόνους τοῦ ἀνδρὸς τιμῶν, ἐπέκρινεν αὐτὸν σύνεδρον, ἡ δὲ αὐτοκρατορικὴ Ἀκαδημία συνεταῖρον. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος τὸν ἐβράβευσε μὲ παράσημα καὶ σύνταξιν ἰσόβιον. Ὁ τότε βασιλεύων τῆς Πρωσσίας Φριδερίκος Γουλιέλμος Γ' (πατὴρ τοῦ νῦν κατὰ τῶν Γάλλων πολεμοῦντος Γουλιέλμου Α') τὸν ἠξίωσεν ἐπίσης τοῦ παρασήμου τοῦ ἐρυθροῦ Ἀετοῦ, καὶ ἡ Ἀκαδημία τοῦ Βερολίνου τὸν ὠνόμασε μέλος αὐτῆς ἀνεπιτετέλλον.

Ἀπελθὼν ἐκ Πρωσσίας, κατῆλθεν εἰς Γερμανίαν, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἰταλίαν, ἔφθασεν εἰς Νάυπλιον (1834), καὶ ἐκεῖθεν μετ' οὐ πολὺ εἰς Ἀθήνας, τιμηθεὶς προσσηκόντως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνταῦθα μεμακρυσμένος τῆς τύρβης τῶν πολιτικῶν διετέλεσε

μέχρι τελευτῆς μελετῶν, συγγράφων, συμβουλευῶν ἐγγράφως καὶ προφορικῶς τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἐν τῇ πατρίδι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἄμβωνος (1), καὶ ἐκφωνῶν τοὺς ἐπικηδεῖους τῶν κατὰ καροὺς ἀπερχομένων τοῦ βίου τούτου τελευταίων προμάχων τοῦ μεγάλου τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος.

Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Μαρτίου 1857 καὶ ἡ κηδεῖα αὐτοῦ ἐγένετο πομπωδεστάτη, διὰ βασιλικῆς διατάγματος, ἀπονεμηθέντος αὐτῷ τοῦ παρασήμου τῶν μεγάλων Ταξιαρχῶν, συνεπάγοντος τιμὰς Ἀντιστρατήγου.

Καὶ οὕτως ἀεξέπνευσεν ὁ Σαμουὴλ τοῦ κηρύγματος, ἐξέλειπεν ὁ τοῦ ἱεροῦ νομοφύλαξ, ἀπῆλθεν ὁ θησαυροφύλαξ καὶ ταξίαρχος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἕλληνας ὁ πολὺς, ὁ πύρινος ἱερεὺς καὶ κήρυξ τῆς ἐκκλησίας, ὁ κλεινὸς τῶν Ἑλλήνων διδάσκαλος, Κωνσταντῖνος ὁ Οἰκονόμος οὐκέτι ἐν ἡμῖν ζῆ ! »

(Ἐκ τῆς Νεοελλ. Φιλολ. Κ. Ν. Σάθα).

Λύσις τοῦ 12^{ου} αἰνίγματος.

Σωκράτης.—Κράτης

Περιεχόμενα.

Ἄξιον ἄξιον. — 2. Πρὸς τὰς μητέρας. — 3. Σύντομος περιγραφή τοῦ Θεωρίου ὄρους. — 4. Ἡ σοφὴ κόρη. — 5. Περὶ τραπεζῶν. — 6. Ὁ ἄνθρωπος, αἱ ἀνάγκαι καὶ τὰ καθήκοντά του. — 7. Σιμεὼν Σίνας. — 8. Ἀνδρέας Μουστοζύδης. — 9. Πλαῦτος. — 10. Τὰ εὐγνώμονα ζῶα. — 11. Ἄφρονες. — 12. Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος.

(1) Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1832, ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐπὶ Κωνσταντίου, διὰ συγκλήτου ἀνεκήρυξε τὸν Οἰκονόμον γενικὸν ἱεροκήρυκα πασῶν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, χαίροντα τὸ προνόμιον τοῦ φέρειν ἐπὶ κεφαλῆς σταυρὸν ἀδαμάντινον « ὡς γνώρισμα ἰδιοζούσης πρὸς αὐτὸν ἐκκλησιαστικῆς περιποιήσεως, διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀκαμάτους ἀγῶνας του. »